

MUSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 may 2019-cu il Çərşənbə axşamı № 98 (7268) Qiyməti 60 qəpik

Xəbər

Tanınmış şairin bacısı oğlunun müəmmalı ölümü - qətl, yoxsa intihar?

yazısı sah.2-də

Gündəm

Bank vətəndaşları yalançı reklamla aldadır

Əkrəm Həsənov:
"Bu, açıq-aşkar qanun pozuntusudur..."

yazısı sah.12-də

Xətaidə yaşlılıq cəlladları - iş adamı cəzalanacaqmı...

yazısı sah.3-də

Müxalifətdən Əli İnsanovun "partiya yaradıram" açıqlamasına reaksiya

yazısı sah.5-də

Deputat və partiya lideri oruc müzakirələrinə qarşı

yazısı sah.6-da

Moskvadakı dəhşətli təyyarə qəzasına dair ilginc faktlar

yazısı sah.7-də

Bakıda 8 binada alkaponları sökməyə başladılar

yazısı sah.6-da

Saakaşvilinin adam edə bilmədiyi korruptioner İrakli Okruashvili

yazısı sah.9-da

İstanbulda bələdiyyə seçkilərinin nəticələri ləğv edildi

yazısı sah.11-də

Ermənistan rəhbərliyindən savaşı tətikləyən daha bir təxribat

yazısı sah.13-də

Ramazan ayının 2-ci günü

Iftar 19.57. İmsak 03.54-dək (QMI)

2-ci günün duası: "İlahi, bu gün məni razı olduğun əməllərə yaxın et və məni Öz qəzəbindən uzaqlasdır! Belə bir günde məni kitabın sayılan Quranın ayələrini oxumağa nail et! Ey, rəhm edənlərin ən Rəhmlisi!"

Iftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".

ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

BAKININ "YENİ İRƏVAN" A VERDİYİ VAXT BİTİR

Cəbhə xəttində artan gərginlik Ermənistan hökumətinə ciddi siqnal olmalıdır; Azərbaycan Ordusu torpaqları hər an azad etməyə hazırlıdır; Paşinyanı xunta rejiminin qayıdışını istəmirsə...

yazısı sah.8-də

Gürcüstan-Azərbaycan sərhədində təxribatçı aksiyası

Elxan Şahinoğlu: "Elə etməsinlər ki, biz də Borçalıda yaşayan azərbaycanlılara muxtariyyət tələb edək"

yazısı sah.11-də

Xələf Xələfovun XİN-ə dönüşünün pərdəarxası

yazısı sah.9-də

Fazıl Mustafa:

"Elektrik enerjisine tətbiq olunan lımitle bağlı işlər başlanıb"

yazısı sah.12-də

Cahangır Hacıyevin kosmik talançılığı - kosmonavt qadına 12 milyon peşkəş olunub

yazısı sah.4-də

Prezident Horadizdə su və kanalizasiya sistemlərinin qurulmasına 6 milyon manat ayırdı

Prezident İlham Əliyev "Horadiz şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin layihələndirilməsi və yenidən qurulması ilə bağlı tədbirlər haqqında" sərəncam imzalayıb.

AzərTAC xəber verir ki, sərəncamlı Horadiz şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin layihələndirilməsi və yenidən qurulması işlərinin görülməsi məqsədilə prezidentin 2019-cu il 15 yanvar tarixli 890 nömrəli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət bütçəsində digər layihələr üzrə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünün 1.7.7-ci yarımimdənə göstərilmiş məbləğin 6 milyon manatı "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə ayrılib.

Tanınmış şairin bacısı oğlunun müəmmalı ölümü - qətl, yoxsa intihar?

Aşağıda rayonunda ölüm hadisəsi baş verib. Bu barədə ONA-ya şair Salam Sarvan məlumat verib. Onun sözlərinə görə, 1997-ci il təvəllüdü bacısı oğlu Mikayıl Mehman oğlu Qəmbərov öldürülüb.

Hadisənin təfərruatından hələlik xəbərsiz olduğunu deyən Salam Sarvan hazırda "mərə" un qarşısında olduğunu bildirib.

Qeyd edək ki, Mikayıl Qəmbərovun intihar etdiyi barədə mayın 4-də məlumat yayılıb. S.Sarvan isə bacısı oğlunun öldürülüyüünü iddia edir.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Abunə daha sərfəlidir -
"Yeni Müsavat" abunə kampaniyasını davam etdirir

"Yeni Müsavat" qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilərlər.

Kösklərdən alınan qəzeti bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzeti bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - 48 qəpiyə başa geləcək.

Aylıq abunə - 12 AZN

3 aylıq - 36 AZN

6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılıqla üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşıma Mərkəzinin baş ofisi ilə: (012) 598-49-55 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Bundan başqa "Qaya" Mətbuat Yayımları ilə də abunə yazılı bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

Asiya İnkışaf Bankında donorluq Azərbaycana nə vəd edir?

Vüqar Bayramov: "Neft Fondu vəsaitlərinin də bu prosesə cəlb olunması mümkündür"

Məyin 5-də Fici adalarında Asiya İnkışaf Bankının (AIB) Rəhbərler Şurasının 52-ci illik toplantısı keçirilib.

Toplantı çərçivəsində Azərbaycan rümayəndə heyətinin rəhbəri maliyyə naziri Samir Şərifov AIB-in prezidenti Takehiko Nakao, Bankın region üzrə vitse-prezidenti Şişin Çen, Mərkəzi və Qərbi Asiya Departamentinin rəhbəri Verner Lipax və Azərbaycanı bankın idarə heyətində təmsil edən avstraliyalı icraçı direktor Toni Makdonaldla görüşüb. Görüşlər zamanı nazir bildirib ki, ölkə rəhbərliyinin təpsirinə əsasən Azərbaycan beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının proqramlarında, o cümlədən Asiya İnkışaf Bankının Asiya İnkışaf Fondunda donor ölkə qismində iştirak edəcək.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın neft gelirləri artıraqça müxtəlif beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatlarından donorluq təklifləri artır. Belə ki, bu ilin yanvarında Bakıya gələn Dünya Bankının baş icraçı direktoru Xanım Kristalina Georgiyeva Prezident İlham Əliyevlə görüşündə Azərbaycanın Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkışaf Bankında, həm də Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasında səhmdarı olduğu institutlarda öz səhmlərinin artırılması məsələsinin nəzərdən keçiriləcək. Bundan əlavə, DB rəsmisi Beynəlxalq İnkışaf Assosiasiyyası tərəfindən yoxsol

ölkələrə dəstək proqramına Azərbaycanın donor ölkə kimi qoşulmasını təklif edib.

Azərbaycanın AIB-nin proqramlarında donor kimi iştirak rəkmək üçün nə deməkdir? Bu iştirak hansı mənbə hesabına hayata keçirilsə biler? Dövlət Neft Fondu vəsaitlərinin bu istiqamətə yönəldilməsi mümkündürmü? Sualları cavablandırıq iqtisadi-ekspert, İqtisadi və Sosial İnkışaf Mərkəzinin rəhbəri Vüqar Bayramovun "Yeni Müsavat" a bildirdiyinə görə, Azərbaycanla AIB arasında əməkdaşlıq 2014-cü ildən bəri xeyli genişlənib: "AIB Azərbaycan üçün vacib partnərlərindən biridir. Son dövrlər Bankla daha çox proqram və layihələrin maliyyələşdirilməsi müşahidə olunur. Xüsusilə son illərdə bankla əlaqələrin dinamikasını nəzərə alsaq, donorluq məqsədliyəfiq addımdır".

Ekspertin fikrincə, proqramlarda iştirak Maliyyə Nazirliyinin vəsaitləri hesabına realizla biler: "Neft Fondu vəsaitlərini o zaman bu istiqamətə yönəltmək mümkünür ki, gəlirlilik fondun ümumi illik gəlirliliyindən yüksək olsun. Donorluq münəzəm və kiçik həcmli gəlirlilik deməkdir. Sərf edəksə, Neft Fondu vəsaitlərinin də prosesə cəlb olunması mümkünür".

□ DÜNYA,
"Yeni Müsavat"

9-cu Sabir qiraət müsabiqəsi ilə bağlı görüş keçirildi

011-ci ildən bəri Şamaxının millət vəkili Elxan Süleymanovun təşəbbüsü və dəstəyi ilə Mirzə Ələkbər Sabir yaradıcılığına həsr edilmiş qiraət müsabiqələri keçirilir. Bölgənin təhsil hayatında xüsusi yer tutan müsabiqə bu il 9-cu dəfə keçiriləcək.

Bu ərefədə qiraət müsabiqəsi münsiflər heyətinin üzvü, filologiya elmləri doktoru, professor Asif Hacılı və millət vəkilinin səlahiyyəti nümayəndəsi, Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkışafına Yardım Assosiasiyasının vitse-prezidenti, pedaqoji elmlər üzrə fəlsəfə doktoru Dəyanet Musayev rayon məktəblərində çalışıstan ədəbiyyat müəllimləri ilə görüş keçiriblər.

Görüşdə tövsiyə və təkliflər səsləndirilib.

Rayon Uşaq Gənclər İnkışaf Mərkəzində baş tutan tədbirdə Şamaxı Rayon Təhsil Şöbəsinin metodisti Nişane Eyyubova-Nəbiyeva da çıxış edib.

□ Musavat.com

"Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-dən "Yeni Müsavat" a bildirilib ki, qurumun qeyd edilən istiqamətə planları var: "Ölkədə dəmir yolu dəyişən cərəyanaya keçirilir. Bu il erzində dəmir yolu dəyişən cərəyanaya keçirilməsi nəzərdə tutulur. Buna nail olduqdan sonra sürət qatarının Ağstafaya qədər getməsi təmin edilecek. Yeni bu, planda var və icrası istiqamətində də işlər gedir. Dəmir yolu təmkin texniki imkanları sürət qatarının Ağstafaya qədər getməsinə tam imkan verir. Burada, sadəcə, platformaların yenidənqurulması lazımdır. Dəyişən cərəyanaya keçdiğindən sonra öz qatarlarımızda ikili sistemdə işləyə biləcək".

□ Əli RAIŞ,
"Yeni Müsavat"

Bakı-Gəncə sürət qatarının Ağstafaya qədər getməsi təklif olunur

"Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-dən irəli sürürlən təkliflərlə bağlı cavab gəldi...

Ötən ilin 29 dekabr tarixindən etibarən Bakı-Gəncə sürət qatarı fealiyyətdədir. Qatar vaqonları "Stadler" şirkətinin istehsalıdır. Sərnişinlər VIP və biznes vaqonları ilə yanaşı, ekonom vaqonlardan istifadə edə bilirlər. Hər bir vaqon kiçik mətbəx, soyuducu və simsiz internet təchiz olunub.

Bakı-Gəncə-Bakı sürət qatarı ayın cüt günlərində Bakıdan, tək günlərində isə Gəncə şəhərindən saat 09:00-da yola düşür. Qatarın Bilecəri, Yevlax və Goran stansiyalarında dayanacaqları mövcuddur. Dörd vaqondan ibarət qatarın birinci klass (9 yer), biznes (62 yer) və standart (296 yer) olmaqla, cəmi 367 oturacaq yeri var. Gediş biletleri dəmir yolu kassalarında və internet saytında onlayn satılır.

Azərbaycanda ilk dəfə sürət qatarının işə düşməsi sevincə qarşılıdı. Qatarın Gəncəyə ilk çatlığı gün izdiham yaşanıb, konsert proqramı təşkil edildi. Müxtəlif ictmayış şəxslər, qəzet redaktorları qatarla bağlı təssüratlarında lajihəni yüksək qiymətləndirdilər. Onlar bu qatarı gələcəyin

qatarı adlandırdılar. QSC-nin açıqladığı məlumatda qeyd etdi ki, qatarın sürəti getdikcə qaldırılacaq. Hazırda sürətin aşağı olmasının səbəbi kimi yollarda tamamlanmayan işlər əsas getirildi. Qatarda standart yerlərə gediş haqqı əvvəl 15 manat təyin olunsa da, sonradan bu, 10 manata endirildi. Eyni zaman da müxtəlif zamanlarda kampanyalar təşkil olunaraq, birinci klass üçün qiymətlərdə endirimlər edilir. Bütün bu komfortun yaradılması fonunda ictmayıyyətdə təkliflər səsləndirilir ki, qatar ölkənin Qərb sərhədlərinə qədər uzadılsın. Konkret olaraq fikirlər var ki, Bakı-Gəncə qatarı Ağstafaya qədər gedərsə, insanlar bu yenilikdən daha

çox faydalanan olarlar.

Bakının Xətai rayonunda yenidən yaşıl-hıq cəlladları peydə olub. Belə ki, ötən həftədən etibarən Məhəmməd Hadi küçəsi 93/99 ünvənində Həzrət Temirov adlı iş adamı tərəfindən ərazidəki ağaclar kütłəvi şökildə məhv edilir, kökündən çıxarıılır. Yaxınlaşda yaşayan sakinlər buna etiraz edərək, küçələrə çıxıb, yaşılıq cəlladlarının qarşısını kəsirlər.

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, mayın 6-da gecə saatlarında M.Hadi küçəsində iki binanın sakinləri gecə saatlarında ayağa qalxılar. Sakinlərin küçələrə çıxmamasına səbəb naməlum nömrədən gələn telefon zəngi olub. Bildiriblər ki, zəng edən şəxs onları hadəleyib. Zəngdən dərhal sonra isə sakinlərin qoruduğu ərazidəki projektorun işıqları kəsilib. Bina sakinləri dərhal məsələ ilə bağlı polise müraciət ediblər. Əraziyə polis nəfərləri gəlib və gecə saatlarında bir neçə sakinlə birlikdə ərazidə keşik çəkiblər. Mayın 6-da gündüz saatlarında isə baş verən hadisə ilə bağlı Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən rəsmi münasibət açıldı. Belə ki, nazirliyin mətbuat xidmətinin rəhbəri İradə İbrahimova jurnalistlərə açıqlamasında söylədi ki, 5 may 2019-cu il tarixində Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə Xətai rayonu, M.Hadi küçəsi, 93/99 ünvənində ağacların kəsilməsi ilə bağlı daxil olan şikayət təkrarən nazirliyin əməkdaşları tərəfindən yerində araşdırılıb: "Əraziyə keçirilən baxış zamanı yaşılıq sahəsində mülkiyyətçi Həzrət Temirov tərəfindən 25 meyvə ağacının kəsildiyi, 2 zeytin ağacının və 96 nar kolumun köçürüldüyü, 8 çoxillik şam və qovaq ağacının isə yerində qaldığı müəyyən edilib. Kəsilen ağacların əvəzinə yeni ağacların əkilməsi, köçürülen ağaclarla isə aqrotexniki xidmət göstərilməsi ilə bağlı torpaq mülkiyyətçisinə nazirlik tərəfindən "məcburi göstəriş" verilib.

Xatırladaq ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə sözügedən ünvanda ağacların kəsilməsi ilə bağlı 16 aprel 2019-cu il tarixində də şikayət daxil olmuşdu. Araşdırma zamanı M.Hadi küçəsi, 93/99 ünvənində 0,24 hektar yaşılıq sahəsinin ti-kinti məqsədilə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin 2013-cü il tarixli sərəncamı ilə vətəndaş Həzrət Temirova ayrıldığı müəyyən edilmişdi. Ərazi-dəki 131 müxtəlif cinsli ağac nazirliyin əməkdaşları tərəfindən qeydiyyata alınaraq torpaq mülkiyyətçisinə təhvil verilmişdi".

Bildirilib ki, sözügedən ünvandakı ağacların kəsilməsi və köçürülməsi ilə bağlı 28 mart 2019-cu il tarixində

Xətaidə yaşılıq cəlladları - iş adamı cəzalanacaqmı...

Nazirlik rəsmi açıqlama yaydı: "Ağacların köçürülməsi və kəsilməsinə icazə verilməyib"

mülkiyyətçinin oğlu Rüstəm Temirov, 3 aprel 2019-cu il tarixində isə Xətai Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən nazirliyin Dövlət Ekspertiza idarəsinə müraciət olunub, lakin yaşılıqların toxunulmaz qalması məqsədəməvafiq hesab edilib, ağacların köçürülməsi və kəsilməsinə icaze verilməyib.

Xətai rayonunda və ümumiyyətdə qeyd olunan yere ya-

xin ərazilərdə bu kimi ağacların məhv edilməsi halları ilk dəfə deyil. Metronun "Əhməddi" stansiyasının yaxınlığı, Ukrayna dairesi ətrafında olan obyektlər tikilən zaman dəfələrlə ağacların kəsilməsi, məhv edilməsi halları baş verib. Baxmayaraq ki, Bakıda ağacların kəsilməsi birbaşa olaraq ölkə prezidenti tərəfindən qadağan edilib. Ölkə prezidenti dövlət müşavirələrində bu məsələyə xüsusiyyət toxunaraq, göstərişlər verib. Belə ki, İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında yekun çıxış zamanı bildirmişdi ki, ağacların kəsilməsi halları azalıb, amma tam aradan qaldırılmayıb: "Bir daha demək istəyirəm ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi

3

nin rəyi olmadan eger kimse bir ağac kəsirə, onda özündən küssün". 2017-ci ilde isə Yasamalda "Ovçular evi" ərazisində yaşayış binasının tikintisi zamanı 54 ədəd ağac qanunsuz olaraq kəsilmüşdi. Həmin zaman da ağacların kəsilməsinə ölkə prezidenti İlham Əliyev kəskin reaksiya göstərmış, tikinti işlərinin dərhal dayandırılması və məsələnin

nisbətən daha da müsbətdir. Ancaq biz istədiyimizə tam şəkildə nail ola biləməmişik. Gecə vaxtı gəlirlər, qanunsuz olaraq ağacları kəsirler, yerləri düzəldirlər ki, ev tikinlər. Bu, vicdansızlıqdır, bu, biabırçılıqdır, bu, cinayətdir. Ona görə aidiyəti qurumlar təklif versinlər, biz ağacları kəsənlərə qarşı da ha da ciddi tədbir görməliyik.

məhə qoymayan iş adamları var. Onlar sakinlərin naraziyyələrini dinləmeyib, dövlət başçısının tapşırıqlarına məhə qoymayıb, öz mənfəətləri üçün çalışırlar. 30-40 illik ağacların məhv edilməsi, ekoloqların fikrincə, günbə-gün əhalisinin sayı artan, inkişaf edən Bakı üçün faciəvi sonluqla nəticələnə bilər. Xüsusilə də ağacların kəsilməsi Məhəmməd Hadi küçəsi kimi, şəhərin merkezindən bir qədər kənar ərazilərdə də baş verir. 2018-ci ilin noyabr ayında da Xətai rayonunda Xudu Məmmədov küçəsində 11 ədəd böyük ağac kəsildi.

Hazırda Məhəmməd Hadi küçəsində ağacları kəsən Həzrət Temirovun iş adamı olduğu söylənilsə də, onun konkret nə işlə məşğul olduğunu ictimaiyyətə, mediaya bəlli deyil.

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Mirzə Babayevin nəvəsi 200 manat cərimələndi

Emin Babayevin küçədə telefonla danışarkən sözüş söyməsini hakim qəbul etmədi

Rəspublikaçı Alternativ (REAL) Partiyasının üzvü Emin Babayev mayın 4-de saxlanıb. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, küçədə telefonla danışarkən sözüş söyməkdə və onu intizama dəvət edən polisin tələbinə tabe olmamaqda günahlanan E.Babayev Səbəylə rayonu 8-ci polis bölməsinə aparılıb.

Bölmədə onun haqqında inzibati Xətalar Məcəlləsinin 535.1-ci maddəsi ilə (Polis işçisi və ya hərbi qulluqçu ictimai qaydanın mühafizə vəzifələrini icra edərkən, onların qanuni tələblərindən qəsdən təbə olmama) protokol tətbiq olunub, o, Səbəylə Rayon Məhkəməsinə aparılıb.

Məhkəmədə E.Babayev deyib ki, o, sözüş söyməyib, həmin gün, ümumiyyətlə, telefondan istifadə etməyib. Bölmədə isə ondan sosial şəbəkələrde yazdıqları barədə soruşublar.

Məhkəmədə vəkil eləvə səbutlar haqda vəsatət verib. Əlavə şahidin məhkəməyə gelmesi üçün proses mayın 6-na qədər taxire salınıb. Hakim bildirib ki, E.Babayev sərbəstdir, eve getsin, bazar ertəsi məhkəməyə gəlsin. Lakin E.Babayev məhkəmədən çıxandan sonra polisler onu yenidən saxlayıb.

Vəkil Şəhla Hümbətova bizimyol.info-a bildirib ki, müvəkkiliyi polis əməkdaşları Nəsir Vəliyev, Bəxtiyar Fərzəliyev və Ramil Lətifli ilə ittziməz qol çəkmək adı ilə bölməyə çağırıblar, amma onu orada saxlayaraq buraxmayıblar.

Vəkil polis bölməsinə gedib və E.Babayev hansı əsasla saxlandığını soruşub. Ona cavab verilib ki, E.Babayev özü burada qalmayı istəyir: "Polis əməkdaşları Bəxtiyar Fərzəliyev və növbətçi Pərviz Əliyevin mənə bildirdiyinə görə, guya Emin özü deyib ki, orada qalmaq istəyir, bölmədən getmək istəmir".

Vəkil bölmədə müvəkkili ilə görüşmək istəsə də, ona icazə verilməyib.

Səbəylə Rayon Məhkəməsinin hakimi İlkin Rüstəmlinin qərarı ilə Emin Babayev barəsində 200 manat cərimə qərarı çıxarılıb.

Bu barədə REAL Partiyasının Məclis sədri Azər Qasımi "Amerikanın Sesi"ne bildirib. REAL-in icra katibi Natig Cəfərli "Yeni Müsavat" a bildirib ki, ittihamlar həqiqəti eks etdirmir:

"Emin hərəkatın çıxdan üzvüdür. 2010-cu ildən bize qoşulub, indi də partiya üzvüdür. Onun saxlanılması məhz ictimai fikirləri və çıxışları ilə bağlıdır. Amma maraqlıdır ki, hakim obyektiv araşdırma apardı. Onu polisə getmədiyinə görə cərimələdi, söyüslə bağlı hissəsi təsdiqlənəmədi".

N.Cəfərinin sözlərinə görə, E.Babayev REAL-in imzatoplama kampaniyasında iştirak edib, yazıları olub: "Bir presedəntdir ki, bu dəfə inzibati hebs olmadı. Amma ona polisdə yazdığı facebook statusları ilə bağlı suallar verilib, tənqidlər yazıldığı deyilib". Qeyd edək ki, E.Babayev mərhum xalq artisti Mirzə Babayevin nəvəsi.

□ Emil SALAMOĞLU,
"Yeni Müsavat"

Bəki Ağır Cinayətlər Məhkəməsində Beynəlxalq Bankın keçmiş rəhbəri Cahangir Hacıyev və onunla birlikdə mühakimə olunan 21 nəfərin barəsində cinayət işi üzrə proses davam edir. Məhkəmədə tizə çoxan faktlar ölkənin ən böyük və sistem mahiyyətli bankında illerlə talançılığın hansı səviyyədə olmasını göstərir. Cahangir Hacıyevin dost-tanışını məsul vəzifelərə verləşdirilməsi Beynəlxalq Bankın cöküşünü labüb edən səbəblərdəndir. Kosmosa üçan ilk müsəlman qadına Cahangir Hacıyevin kadrları nə az, nə çox, düz 12 milyon dollar kredit veriblər. Ənuşə Ənsari 12 milyon dolları alıb və Beynəlxalq Bankın varlığını, sadəcə, "unudub".

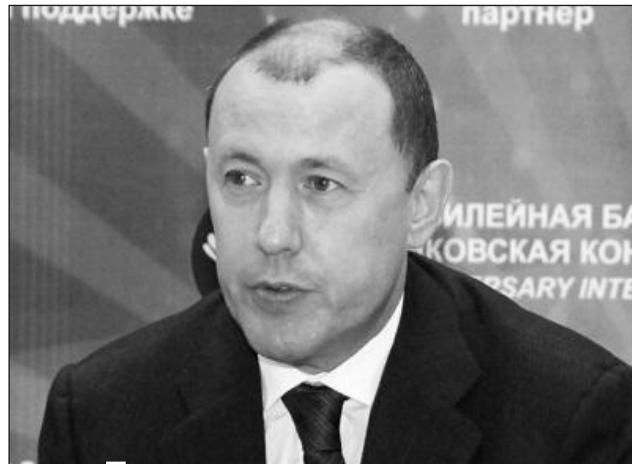
Məşhur azərbaycanlı milyarder Telman İsmayılova Hacıyevin dost-tanışı yarısından çoxu dövlətin olan bankından 70 milyon dollar kredit veriblər. Telman İsmayılov krediti ödəyə bilməyib. Amma Anuşə Ənsari kimi "unut-qan"lıq da etməyib, özünün şirkətlərinin bir neçəsini Cahangir Hacıyevin nəzarətinə keçirib.

Bütün bunlar Cahangir Hacıyeva birgə mühakimə olunan sabiq deputat Dünya-min Xəlilov, C.Hacıyevin bacanığı İsmayıllı Hidayətzade, Zaqtala Olimpiya Kompleksinin direktoru, "Simurq" futbol klubunun vitse-prezidenti Arif Ramazanov, şübhə məməlatlarının istehsalı ilə məşğul olan "Interglass" ASC-nin rəhbəri Fariz Muradov və digərlərinin məhkəməsində Cahangir Hacıyevin yaxın dostu Fuad Abdullayev tərəfindən açıqlanıb. Şahid qismində ifadə verən Fuad Abdullayev deyib ki, 1992-ci ildən Beynəlxalq Bankda işləyib. Bildirib ki, Cahangir Hacıyev Beynəlxalq Bankın rəhbəri olandan sonra 2001-ci ilde onu Moskva filialının rəhbəri təyin edib. Orada bir çox layihə işləri həyata keçirilib. Fuad Abdullayev kosmik talançılığın, Telman İsmayılova kredit verilməsi göstərişinin Cahangir Hacıyevdən gəldiyini deyib.

Sitat: "Telman İsmayılova bankdan 70 milyon dollar kredit götürdü. Odessa şəhərində ticarət şirkətlərinin inşası üçün Beynəlxalq Bankın Moskva filialına müraciət etdi. Layihəni həyata keçirmək üçün ona kredit verildi. Lakin Telman İsmayılovun işlərində problemlər yarandığından kreditləri ödəyə bilmədi. 2013-cü ildən isə ödənişləri dayandırdı. Daha sonra isə Telman İsmayılov dörd şirkəti Cahangir Hacıyevin tanış olan, Xəqani Bəşirovun nəzarətində olan şirkətlərə keçirdi".

F.Abdullayev kosmosa turist kimi uçan ilk müsəlman qadın olan Ənuşə Ənsarinin bankdan kredit götürməsi ilə bağlı da maraqlı açıqlama verib.

Sitat: "Ənuşə Ənsari ABŞ-da "Ağıllı ev" layihəsi

Cahangir Hacıyev və komandasının sadələvh olma-dığını göstəren möqamlar çıxdı. Məsələn, Cahangir Hacıyevin razılığı ilə Qazaxis-tanda "Kultuk" neft yatağı ali-nib.

Bu epizod üzrə də Fuad Abdullayevin adı şahid qis-mində keçir. O ifadəsində deyib.

Sitat: "Cahangir Hacıyevi Emin Sadiqle mən tanış eledim. Neft yatağının alınması ilə bağlı razılıq əldə olundu.

adi Beynəlxalq Bankdan mil-yardlarla manatın mənimse-nilmesi işində keçən də, bə-rəsindəki cinayət işinin nə yerde olması melum deyil. X.Bəşirov hələ "kredit oli-qarxaları"nın həbsi başlamaz-dan xeyli əvvəldən Azərbay-canda deyildi. Bu gün C.Haciyevlə müttəhiimlər kursü-sünü bölüşən Dünyamin Xə-lilov X.Bəşirovun ortaqların-dan olub. Dünyamin Xəlilov bu gün həbsdədir, Xəqani Bəşirov isə azadlıqda gəzir.

onun və dostlarının rolü danıl-mazdır.

Hazırda Cahangir Haci-yev və onunla birgə məhkə-mə qarşısına çıxılan şəxs-lərə qarşı CM-in 179.3.2 (külli miqdarda ziyan vurmaqla mənimsemə), 308 (və-zifə səlahiyyətlərində sui-is-tifadə etmə), 213 (vergidən yayılma) və başqa maddələ-ri ilə ittihamlar iəli sürüllüb.

Zərərəkmiş qismində "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC, Vergilər Nazirliyi

Cahangir Hacıyevin kosmik talançılığı - kosmonavt qadın 12 milyon peskəş olunub

ABB-nin keçmiş rəhbəri dövlətin pulu ilə özünə başqa dostlar da tapıb
- Telman İsmayılova 70 milyon dollar kredit verilməsinin ilginc səbəbləri

Üçün bankdan 12 milyon dol-lar kredit götürmüdü. Sonra-dan kreditin faizi ödənilsə də, əsas borc qalmışdı. Mən iş-dən ayrılan sonra bu ba-rədə məlumatım yoxdur".

Ənuşə Ənsari 2006-ci ilde kosmos turizmi çərçivə-sində kosmosa çoxan ilk mü-səlman qadındır. İranın Məsh-həd şəhərində anadan olub, sonradan ata-anası ilə birgə Tehranda yaşayıb. 1984-cü ildə isə valideynləri istedadlı övladlarına daha mükəmməl təhsil vera bilmək üçün ABŞ-a köyüb. Burada in-formatica və elektronika üzre təhsil alan Ənuşə Corc Va-sinqton Universitetində magistr dərcəsi alıb. Sonra ABŞ-in məşhur rabitə və in-formasiya kompaniyası olan MCI-də işləyir. Burada tanış olduğu Həmid Ənsari ilə aile qurur. 1993-cü ildə Ənuşə, Həmid və onun qardaşı Əmir Telecom "Technologies" kompaniyasını qururlar. Artıq 2006-ci ildə Ənuşənin başın-də durduğu investisiya firma-sı Rusyanın federal kosmik agentliyi ilə kommersiya işləri üçün istifadə etmək məqsədi-le suborbitallı kosmik gəmilər donanması yaratmaq barədə saziş bağlayıb. Bundan sonra Ənuşə artıq kosmosa uçuş barədə düşünür. O, 4-cü tu-rist kosmonavt olacaq yapon

biznesmeni Daysuke Enomo-to ilə alternativ olur. Ve sonda tibbi göstəricilərinə əsasen yapon iş adamina uç-maq qadağan edilir və Ənuşə kosmik heyətin siyahısına salınır. Beləliklə, 18 sentyabr 2006-ci ildə Ənuşə Ənsari bir rus və bir ingilislə birgə Bay-konur kosmodromundan kosmosa qalxan ilk turist qadın kimi tarixə düşür. O, 11 günlük kosmik gəzintidən ve elmi araşdırılardan sonra uğurla Yere dönür. Kompüter şirkətinin kompüter programları üzrə mütəxəssisi kimi çalıshan Ənuşə üçüdan yalnız 9 il sonra mətbuataya Aya sefərində açıqlamalar verməyə başlayıb. O bildirib ki, kainat-daki mövqeyimizi görmək məni çox təsir etdi.

Bu, Ənuşə Ənsari haqda ümumdünya torunda olan məlumatlardır. Onun adı 750 milyon dollarlıq biznes layihələrdə keçir. Barəsində xeyli xoş sözler yazılır. Cahangir Hacıyev və onun dostları Ənuşə Ənsari'nın kosmik tu-rist olmasına aldanıb ona 12 milyon dollar veriblər? Bu inandırıcı görünümür. Hacıyevin belə sadələvh olması məntiqə síğmır. Bəs 12 mil-yon dolların hansısa bir qadı-na peşkəş edilməsinin səbəbi ne olub?

Bu sual açıq qalır.

Həmin neft yatağı bir neçə şəxsin adına rəsmiləşdirildi. Bankın adına isə - bankın Hə-təm Həsənovun adlı əməkdaşının adına 60 faiz rəsmiləşdi. Sonra Qazaxıstanda yeni şirkət yaradıldı, Emin Sadiq, Fu-ad Hüseyinli, yerli vətəndaş olan bir nəfər və Cahangir Hacıyevin adına rəsmiləşmə oldu. Bankı Lüksemburq şirkəti, yəni Xəqani Bəşirov temsil edirdi. Yatağın alınmasına isə 16 milyon dollar pul verilib. Hazırda Qazaxıstan məhkəməsində bu işlə bağlı məhkəmə çəkışması gedir".

Beynəlxalq Bankın "xor-tumlanmasında" adı mərkəzi fiqurlardan biri kimi keçən Xəqani Bəşirovla bağlı nə-dənse heç bir tədbir görülmür. Bu gün Fransada yaşayan Xəqani Bəşirov Azərbaycan Beynəlxalq Bankının boşaldılması əməliyyatında əsas figurantlardan biridir. Onun əsas fəaliyyəti Azərbaycandan pulların xarici offşor zonalara daşınib yer-ləşdirilməsindən ibarət olub. C.Hacıyevin beneficiarı he-sab edilən, adı hələ bir neçə il əvvəl bankdan yüz milyon-larla dollar kreditin götürü-lərək mənimsenilmesindən ke-cən, hətta bu iş üzrə bir neçə ay həbsdə saxlanılan Xəqani Bəşirov sonradan müəmmalı şəkildə azad olunub. Onun

Onun adı 14 şirkətdə direktor kimi keçib, şirkətlərinin müş-təriliyi arasında bir çox nazirliklər, o cümlədən Vergilər Nazirliyi, Rabitə və Yüksek Texnologiyalar Nazirliyi, Azərbaycanda fəaliyyət gös-tərən xarici və yerli neft şirkətləri, banklar və nehayət, həmin Dünyamin Xəlilovun "General Construction" şirkəti yer alırdı. Bəşirovun fəaliyyətinin əsas istiqamətləri Azərbaycandan pulların xari-ce daşınib offşor zonalarda yerləşdirilməsi və daşınmaz əmlaka, digər sahələrə yati-rılması olub. X.Bəşirov Bakı-da həbsdə saxlanıldığı gün-lərdə ABŞ-in "Global Financial Integrity" Tədqiqat Təşkilatı inkişaf etməkdə olan ölkələrdən 2004-2013-cü illər ərzində xarici offşor zonalara 1.1 trilyon dollar daşındığına dair hesabat yayılmışdı. Hesabatda Azərbaycan çı-xarılan pulların həcmi gərə 148 ölkə arasında 17-ci sıra-da dayanırdı. Tədqiqatlar göstərmişdi ki, həmin illər ərzində hər il Azərbaycandan qeyri-leqlə yollarla orta hesabla 9 milyard dollar çıxarı-lib.

Yəni 9 il ərzində ölkədən 81 milyard dollar qaçırılıb. Bu məbləğin tam olaraq Hacıyevin komandasının ayağına "yazılması" doğru olmasa da,

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Xalq Partiyasının sədri, sabiq baş nazir Pənah Hüseynin öz facebook profilində paylaşıdığı status bir sira müzakirələrə səbəb olub. P.Hüseyn AXP-nin Siyasi Şurasının iclasında quorum daxilində siyasi diskussiyaların başladıldığını bildirib.

Azadlıq namine kütləvi hərəkatı" ideyası bir qrup Siyasi Şura üzvü tərəfindən müdafiə olunsa da, bu ideyanın mücerred, mübahiseli və utopik olması yönündə də fikirlər səsləndi. Xüsusilə AXP sədrinin "rejim dəyişikliyi imperativ olaraq, mütəqəviflər dəyişikliyi kimi başa düşülməməlidir" tezisinin müxalifətçi kütü arasında çəqşinləğə və AXP-ye qarşı hücumlara

rəde qərar qəbul olundu".

Bu statusun ardından siyasi düşərgədə yeni bir birlilik yaradıla biləcəyi yönündə müxtəlif söz-söhbətlər meydana çıxb. P.Hüseyn statusunun dəvamı kimi "Yeni Müsavat"ın bunları dedi: "Statusda qeyd olunan məsələlər etrafında diskussiyaların aparılması barədə Siyasi Şura qərar qəbul etdi. Şöbələrdə parti-

Bu baxımdan hələ ki açıqlanan məzmunla kifayətlenmişik. Orta-da yalnız diskussiyaların keçirilməsi barədə qərar var. Bu, uzun müddət çəkməyəcək. Uzağı bir və ya iki aydan sonra suallara konkret şəkildə cavab verməlärlə olacaq. İndiki halda orada göstərildiyi kimi ister hərəkatların, ister siyasi blokların yaradılması, isterdən də hakimiyət dəyişikliyinin

Sabiq nazırın partiyası siyasi diskussiyalar başlatdı - yeni birlik yaranır?

Pənah Hüseyn: "AXP-nin bu proseslərdə iştiraki faydalı ola bilər"

Statusu olduğu kimi təqdim edirik: "Azərbaycan Xalq Partiyasının Siyasi Şurasında partiyanın siyasi kursu üçün mühüm əhəmiyyətə malik ola bileyək müzakirələr aparılı. Gözənlənilməz olaraq Siyasi Şura üzvlərinin xeyli hissəsinin hərəkat formasında təşkilatlanmaya, müxalifətəki tərəfdəşəllər siyasi bloklaşmaya və ittifaqlara yox, AXP-nin təşkilat olaraq güclənməsinə və AXP sədrinin siyasi nüfuzuna stavka edilməsi taktikasına üstünlük verdikləri və bidda ilə publik çıxışdan çəkinməməyi təklifi və tələb etdikləri məlum oldu. AXP sədrinin son dövrədə iżli sürdüyü "müxalifətəki, iqtidardakı ve bunlardan kəndən olan geniş kütlələr içərisindəki milli, vətənpərvər və demokratik şəxslərin vahid qüvvə halında inqilabi islahatlar vasitəsilə iqtidarı dəyişikliyi, Qarabağ və

esas vere bileyəci vurğulandı. AXP sədrinin təklifi ilə bu məsələlər etrafında partiya üzvləri arasında diskussiyanın başladılması məqsədəyən sayıldı və bu ba-

ya üzvləri ilə bu müzakirələri keçirəcəyik. Mənim özümün də mövqeyim var. Amma müzakirələrdən sonra mövqeyimizi şəxsim və partiya olaraq elan edəcəyik.

□ Cavanşir Abbaslı,
"Yeni Müsavat"

Müxalifətdən Əli İnsanovun "partiya yaradıram" açıqlamasına reaksiya

Sabiq nazırın təşkilatı ilə kim əməkdaşlıq edəcək?

Sabiq səhiyyə naziri Əli İnsanov öten heftə "Amerikanın Sesi"nə müsahibəsində yeni siyasi təşkilat yaradacağım elan etdi. Əli İnsanov təşkilatının partiya, birlik və hərəkat formatında təşkilat olub-olmayacağı haqda konkret fikir bildirməsə də, təşkilatın siyasi qurum olacağını bir neçə dəfə təkrarladı. Siyasi təşkilatı yaxın vaxtlarda elan edəcəyini açıqlayan sabiq nazir müxalifətəki bir sira qurumlarının adını da çəkərək müxalifət təşkilatları ilə əməkdaşlıq etməyi düşündürünü də açıqladı.

Bəs müxalifət partiyaları Əli İnsanovun təşkilatına qoşulacaqmı və ya bu təşkilatla əməkdaşlıq edəcəkmi?

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə "Yeni Müsavat"ı bildirdi ki, Əli İnsanov hələ sadəcə sözde yeni təşkilat yaradacağınnı elanını verib. Ortada konkret yaradılmış bir siyasi təşkilat yoxdur: "Ona görə de yaradılmamış, məqsədini, məramını rəsmi elan etməmiş bir təşkilatla əməkdaşlıq edib-etməməklə bağlı danişmağı ciddi hesab etmirəm. Rəsmən yaradılar, baxarıq görək nəcə təşkilatdır, nədir, nə isteyir, nədən ötrü yaradılıb. Bunnaraya dəyişikliliklərə sənətənən sonra sizin sularınızda cavab verə bilərik. Hazırda isə heç adam özü dəqiq nə yaradacağını sanki bilmir. Sadəcə deyir ki, təşkilat yaratmamışdan ortalığı

Men axı bu gün üçün bilmirəm ki, ne yaradılacaq. Yaradarlar, bundan sonra mövqeyimizi ifade edərik".

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu da bildirdi ki, Əli İnsanov təşkilatını yaratınsın, məramnaməsini ortaşa qoysun, o təşkilat eməli mübarizə aparsın, ondan sonra həmin təşkilatla əməkdaşlığın olub-olmayacağı barədə danişmaq mümkündür: "Təşkilat yaradacağım" bəyanatı vermek hələ təşkilatın yarandığı demək deyil. Bəlkə Əli İnsanov elə bir təşkilat yaradacaq ki, bız ona nəinki qoşulmayıcaq, hətta onun eleyhinə olacaq? İkincisi, nəyə görə bizim qədər uzun illərin müxalifətlik təcrübəsi olan qüvvə gedib ona qoşulmalyıq?! Hələ təşkilat yaratmamışdan ortalığı

iddia qoyur. Əməkdaşlıq edib-etmək kimi məsələlər isə siyasi işin gedisatından asılı olacaq. Yaşayırıq görərik".

VİP sədri Əli Əliyev də oxşar mövqə bildirdi: "Övvələ, uğurlar arzulayıram. İkincisi, Əli İnsanov təşkilatını yaratınsın, prinsiplerini elan etsin, ondan sonra baxıb dəyərləndirirək. Bu gün üçün əlavə heç nə söyleyə bilmərem".

AK Partiya sədri Tural Abbaslı bildirdi ki, Əli İnsanovun

müsahibəsini oxuyub: "İnsanov orada bəzi məsələlərə öz yanşmasını izah etməyə çalışıdı və bəzəni bəyanatlarla çıxış etdi. Eyni zamanda elə həmin müsahibədə də özünün təşkilatını quracağını elan etdi. Sadece olaraq, "təşkilat" dedikdə neyi nəzərdə tutduğunu tam açmadı. Yəni bu sözün

arasında konkret olaraq partiyanı, siyasi birlikmi, hərəkatmı və başqa bir formatmı durduğunu qeyd etmədi. İstənilən halda təşkilat quraraq siyasi mübarizəyə qoşulmaq hər bir Azərbaycan vətəndaşı kimi Əli İnsanovun da hüququndur. Buna nə mən şəxs olaraq, ne de AĞ Partiya olaraq hər hansı bir irad bildirə bilmərəm. Bu heç siyasi etik də olmaz. Ona və etrafına planlaşdırılmış işlərə uğurlar arzulayıram. İstənilən halda kimsə özünü hazırlıq iftidarla müxalifət düşərgəsində görürsə, biz AĞ Partiya, müxalifət partiyası kimi buna ancaq uğur arzuluya bilərik. O ki qaldı bizim Əli İnsanova qoşulmağımızı, belə bir məsələ bizim gündəliyimizdə yoxdur və belə bir halın müzakirəsi belə edilməyib. Biz partiya olaraq kimə qoşulmaq niyyətində deyilik. Gələcəkdə Əli İnsanov təşkilatını qurur, təşkilatın məqsəd və məramını açıq bəyan edər, daha sonra hər hansı əməkdaşlıqdan söhbət edə bilərik. Hələlik isə hər şeyin bu qədər mücerred olduğu bir məqamda belə məsələlərə fikir bildirmək ciddi deyil deyə düşünürem. Biz hər zaman müxalifət düşərgəsinin güclü olmasına yanayıq. Ancaq bu, o demək deyil ki, hər təşkilat qoşulmağa və ya əməkdaşlıq etməyə hazırlıq. Bizim üçün bəzi qırmızı xətlər və menəvi dəyərlər mövcuddur. Partiyamız öz mübarizəsini və fealiyyətini bu cərçivələr daxilində qurur və yürüdür".

KXCP idarə Heyətinin üzvü Xəzər Teyyublu isə qeyd etdi ki, Əli İnsanovdan və ya onun hər hansı temsilcisindən KXCP-ya yeni təşkilat barədə, əməkdaşlıq üçün heç bir müraciət yoxdur. Ona görə də bu mövzuda fikir bildirməyi doğru sayırı.

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan sosial dövlət ola bilərmi?...

Hüseynbala SƏLİMOV

Son bir neçə ay Azərbaycanda sözün elə həqiqi mənasında sosial proqramlar ayları olubdur. Üstəlik, prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın sosial dövlətə çevriləcəyi ilə bağlı rəsmilərinin ölkədə yeni sosial-iqtisadi modelin hazırlanması ilə bağlı mediya səsləndirdikləri bəyanatlar onu deməyə əsas verir ki, biz dövlət və cəmiyyət olaraq çox mühüm islahatlar ərefəsindəyik.

Əlbəttə ki, ölkədəki son sosial addımlarla bağlı bir qədər fərqli müləhizələr də var. Daha liberal düşüncəli insanlarımız belə hesab edir ki, dövlət sosial siyaset sahəsində indiyədək yürüdüyü siyaseti - ünvanlı sosial yardım siyasetini davam etdirməlidir. Sadəcə, şəraitin, xüsusilə də Azərbaycanın iqtisadi yüksəlşisinin məntiqi nəticəsi olaraq ünvanlı sosial siyaset daha da güclənməli və dərinleşməli, sosial dəstəyə ehtiyacı olan sosial kəsimin bazisi daxilində genişlənməlidir.

Qeyd etmək lazımdır ki, bu cür baxışların tərefdarları hesab edirlər ki, bütün hallarda gənc dövlət olan Azərbaycan böyük sosial öhdəliklərə yükleməyin neqativ nəticələri de ola bilər.

Amma daha çox insanlar bu fikirdədir ki, dövlətin öz sosial öhdəliklərini genişləndirməsində mühüm məntiq var. Məsələ bundadır ki, sosial dövlət modeli indi dünyada daha geniş yayılmışdır, ölkələrin milli gəlirləri artıraq, iqtisadiyyatları gücləndikcə sosial sahəyə yönəlik maliyyə inyeksiyaları da çoxalır. Bir daha deyirik ki, bu da təsadüfi deyil.

Birinci, nəzəre alınır ki, cəmiyyətin sağlamlığına və təhsilinə pul xərcləməyən, insanların güzəranını daim yaxşılaşdırmağı düşünməyən ölkələr sonradan bunun bədəlini ödəməli olurlar - cəmiyyətdə dərin sosial uğur yaranır, radikal meyllər, sosial qarşidurmaya maraq güclənir, üstəlik, cəmiyyətin kreativliyi, əmək məhsuldarlığı və insan resurslarının effektivliyi aşağı düşür.

Ikinci, artıq qeyd etdiyimiz kimi, sosial bərabərsizlik və polaryasiya kimi çox mənfi fenomenlər var ki, onlar cəmiyyətin hormonik durumunu aşağı salır, onu təzadlara sürükleyir.

Bu baxımdan əlbəttə ki, sosial dövlət modeline dəstək verənlər daha haqlı görünürler. Məsələ həm də hər bir ölkənin tarixi-siyasi təcrübəsindən də asılıdır. O, ölkələrdəki liberal düşüncə dəhərindir, orada ekşə məsələlərə yanaşma da liberallığı ilə ferqlənir. Amma elə də ölkələr var ki, onlar tarixən solçu-sosial baxışların təsirinə daha çox məruz qalıblar.

Belə ölkələrin də coğrafiyası heç də Şərqi Avropa ölkələri-lə məhdudlaşdır, biz arabir unudur ki, Azərbaycan kimi ölkələr həm də vaxtılı sovetlərin tərkibində olublar -burada sosial ədalət və ya bərabərlik hissələri də güclüdür. Bu da bizim tarixi təcrübəmizdir və biz heç bir halda onu nəzəre almaya bilmərik.

Bu tarixin möhürü yaxınlığımızdakı əski sovet ölkələrində də var və odur ki, insanlar daim müqayisələr aparırlar və tütüşdürülməş çalışırlar: Niye Rusiyada beledi, bizdə elə? Niye Türkmenistanda, ya Qazaxistanda bu məsələ bu cütdür, bizdən neqativ sosial nəticələri meydana çıxar.

Əlbəttə, belə müqayisələr heç də tamam obyektiv olmur, məsələn, sadaladığımız ölkələrdə bir milyon qaçqın və ya kökü yoxdur, onların müharibə kimi problemləri yoxdur, daim hərbi büdcələrini artırmaq qayğıları yoxdur, amma bir çox hallarda insanlar bunun fərqinə varır və dövlətdən daha çox tələb edirlər. Dövlət de belə tələbləri nəzərə almaya bilməz, çünki bu, dövlətə cəmiyyət arasında uğur yaradar və bunun neqativ sosial nəticələri meydana çıxar.

Həm də belə bir məsələ var ki, dövlətin iqtisadi göstəriciləri də bir yerde durmur, onlar statik deyil, arada böhranlar yaşansa da ümumi tendensiya budur ki, iqtisadiyyati düzgün özüllər üzərində qurulan dövlətlər inkişaf edir və varlanıclar -varlı dövlətlərin isə cəmiyyətləri kasib ola bilməz...

Müyyət dövr vardi ki, vətəndaşlardan Azərbaycan dövlətinə şans vermek tələb olunurdu - bu təxminin 1991-2000-ci illərdə lazım idi. O vaxt, əlbəttə, maaşlar da çox az idi, təqaüdlər və s. haqqında isə heç danışmağa dəyməzdı. Ümumilikdə, dövlətin sosial öhdəlikləri simvolik bir xarakter daşıyırı.

Biz həmin dövrü başa vurdug, insanlarımız səbr və metinlik nümayiş etdirdi. İndi dövlətimizin insanımıza şans vermek məqsəmi çatıbdır: vətəndaşlar var ki, işsizdirlər və yaxud da işləyirlər, amma yüksək maaş alırlar. Dövlət üzünü artıq bu vətəndaşlarına doğru çevirməlidir - onun sosial dövlətə çevrilmesinin də məntiqi budur...

Daha bir məqamsa budur ki, Azərbaycan həm də neft ölkəsidir və heç olmasa, neftin tükenməsi ərefəsində əhalii neft ölkəsində yaşadığını hiss etmelidir. Üstəlik, müqayisələr həm də neft-qaz ölkələrlə aparılır və onlar əhalinin təkcə hakimiyətə yox, bütövlükdə Azərbaycana - vətənə münasibətini müyyət edir...

İnsanların şəxsi həyatına müdaxilə, inancına, siyasi baxışlarına, ideoloji mövqeyinə lağ etmək, məsxərəyə qoymaq əlaqə-dankənar hərəkətlərdir. Avropa, sivil dünya belə banal söhətləri çıxdan adlayıb. Amma bizdə kimlərinə başqlarının inancına lağlığı etməsi üçün sosial şəbəkələr rupora çevrilib.

Ramazan ayının başlanğıcında bu tendensiyə yenidən üzə çıxarıdı. Kimisi oruc tutana lağ edir, kimisi replika yazar, dindarlar ise onlara ağır şəkildə cavab qaytarırlar və nəticədə lazımsız yerde mübahiseler başlanır.

"Məni ən çox əsəbləşdirən odur ki, ateistlər dindarları sö-

Amma oruc tutan adamlara lağ eləmək ayıb deyilmə?"

Bu sözü "Yeni Müsavat" açıqlamasında **yazıçı-deputat Aqil Abbas** Ramazan ayının başlanğıcını ilə əlaqədar sosial şəbəkələrdə gedən həmin müzakirələrə münasibət bildirən kən dedi.

Deputat və partiya lideri oruc müzakirələrinə qarşı

A.Abbas qeyd etdi ki, dünyada bütün dinlər birleşir, Almaniya ilə Hollanda arasında sərhəd yoxdur: "Bizdə işə belə söhəbtlər nifaq salırlar, Ağcabədi ilə Ağdam sərhədi qoyular. Biri oruc tutmağa ayın 5-də, biri 6-da başlayır. Bu məsələləri qıraqa qoymaq lazımdır. Biz hələ də Mirzə Celilin, Axundovun, Üzeyir bəyin obrazlarınıq.

Bu gün insanlar bina tikirlər, biz hələ şeytandan, cindən danışırıq. Ümumiyyətlə, dini gözden salan bəzi adamlar var.

Eləcə də bəzi ateistlər də dinin eleyhine danışmaqla onları gözə qaldırırlar. Buna yol vermək olmaz, her kasın inancına hörmət etmək lazımdır".

ƏG Partiya sədri Tural Abbaslı işe "Yeni Müsavat" dedi ki, XXI əsrə belə məsələlərin diskussiyası normal deyil:

"Söhəbət dindən getmir, düşüncə olaraq birinin başqasının yaşam formasını müzakirə etməsi özərinin qəbul etdiyi nor-

malarla uyğun deyil. Kim oruc tutar-tutmaz özü bilər, bu məsələləre müdaxilə etmək ibtidai yanaşmadır. Sən necə kiminə dünyagörüşünü məsxərəyə qoşa bilərsən? Bu, hansısa qida deyil ki, ziyanlı olub-olmadığını iddia edəsən".

T.Abbaslı bu cür polemikaları ziyani hesab edir: "Onsuz da siyasi düşüncələrinə görə bölmənmiş cəmiyyətin bir də bu cür müzakirələrlə parçalanması xoşagelməzdir, vəziyyəti dərinləşdirir. Mən inancı adamam, orcumu da tuturam, kiminse fiqirləri də məni narahat etmər. Çünkü biz insanlara görə ibadət etmər. Sadəcə, mənim kimi bu mövqədə dayanıb adekvat olmayan, tolerant yanaşmayan adamlar ola bilər. Həmin şəxslər nəzərə almalıdır ki, qanunvericilikdə də bu məsələlər tənzimlənir, kiminse etiqadını ələ salmaq yolverilməzdir".

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

Aqil Abbas: "Sən oruc tutmayana "müsəlman deyilsən" söyləyə bilməzsən"

Tural Abbaslı: "Kim oruc tutar-tutmaz özü bilər"

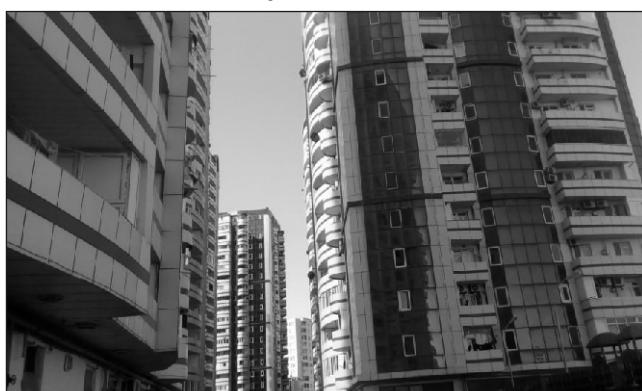
yür, onlar da bunları tehqir edirlər. Sən oruc tutmaq istəyirsən, tut, tutmursan dünəndən tutma.

Onun sözlərinə görə, virtualda bu cür müzakirələr çox mənəsizdir: "Amma sən oruc tutmayan

adama da "müsəlman deyilsən" bəyəm həmin adam müsəlman söyleyə bilməsən. Hər kasın öz deyil, yaxud cənnətə düşməyəcənici var. Əgər biri oruc tutmursa,

Bakıda 8 binada alkaponları sökməyə başladılar

2000-dən çox sakini olan "Uğur-2" yaşayış kompleksində tezalışan üzlüklerin sökülməsi əhalinin ürəyincədir

Bakinin Nizami rayonunda yerləşən "Diqlas" Ticarət Mərkəzindəki yanımın binaların tezalışan üzlüklerle üzlənməsi məsələsi ilə bağlı hərəkətlənməyə səbəb olub. "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, şəhərin Bakıxanov qəsəbəsində yerləşən "Akkord" firmasına məxsus "Uğur - 2" yaşayış kompleksinin binalarının alkapon üzlükleri sökülməyə başlamış.

Kompleksdə olarkən öyrəndik ki, bir neçə il qabaq binaların üzlükü obyektlərin küle dönməsi "Uğur-2" ilə bağlı real addım atmağa vədar edilib. 2000-dən çox sakinin yaşadığı 20 mərtəbəli 8 binanın bütün alkaponları sökülmələcək. Artıq 1-ci binada işlər start verilib, ətrafda təhlükəsizlik tədbirlər görülüb, yaxınlıqdə avtomobil saxlamamaq xəbərdarlığı edilib.

yanması, ətrafdakı alkapon üzlükü obyektlərin küle dönməsi "Uğur-2" ilə bağlı real addım atmağa vədar edilib. 2000-dən çox sakinin yaşadığı 20 mərtəbəli 8 binanın bütün alkaponları sökülmələcək. Artıq 1-ci binada işlər start verilib, ətrafda təhlükəsizlik tədbirlər görülüb, yaxınlıqdə avtomobil saxlamamaq xəbərdarlığı edilib.

"Diqlas" Ticarət Mərkəzinin

iş icraçılarının sözlərinə görə, 20 mərtəbəli bir binanın alkaponlarını sökmək olduqca mürkəkkəb işdir, vaxt tələb edir.

Odur ki, 8 binanın bir-bir alkaponlardan azad edilməsi xeyli vaxt alacaq. Onlar ümidi edirlər ki, sentyabra qədər söküntü işlərini yekunlaşdıracaqlar.

Amma bu iş o qədər də asan görünmür və ilin sonuna kimi uzanacağı istisna edilmir. Bundan sonra binaların fasadlarının hansı materialdan olacaqına hələ qərar verilməyib.

Bəzi versiyalara görə, əvvəlki qaydada fasadlar rənglə-

nəcək. Lakin başqa üzlükler vurulması da nəzərdən keçirilir.

Bildirilir ki, alkaponlar söküldükən sonra mənzillerin çıxarışları (kupça - E.S.) sakınlara paylanacaq. Hətta iddialar var ki, alkaponların sökülməsi şərt kimi qarşıya qoyulub, yalnız bu halda "kupça"lar şirkəte verile bilər.

Bu qərar işə sakinlərin ürəyincedir. Onlar deyirlər ki, həm çıxarışların verilməsi prosesi sürətlənəcək, həm də təhlükəsizlik tədbirlər görüllür.

Sakinlər bildirilir ki, bu alkaponlar binalara xüsusi yarıq versə də, əsas məsələ in-

nəcək. Lakin başqa üzlükler vurulması da nəzərdən keçirilir.

Bildirilir ki, alkaponlar söküldükən sonra mənzillerin çıxarışları (kupça - E.S.) sakınlara paylanacaq. Hətta iddialar var ki, alkaponların sökülməsi şərt kimi qarşıya qoyulub, yalnız bu halda "kupça"lar şirkəte verile bilər.

Qeyd edək ki, 2015-ci ilin mayında Binəqədi rayonu, Azadlıq prospekti 200/36 ünvanda yerləşən çoxmərtəbəli yaşayış binasında baş vermiş məşum yanımın hadisəsində böyük itkilərin olması da məhz hündürmərtəbəli binanın tezalışan - poliuretan adlı materialla üzlənməsi ilə əlaqələndirilmişdi.

İstintaqın gəldiyi, sonradan məhkəmə hökmü ilə bərkidilən

qənaətə görə, binanın üzüyü tezalışan kimyəvi birləşmələrən ibarət olub və yanarkən zəherli qazlar ayrılib.

Binanın üzüyük materialında başlayan yanımın bir anın içinde böyük bir ərazini əhatə edib, sakinlərin bir hissəsi binadan çıxmaga imkan tapmayıblar.

2015-ci ildəki məşum olaydan 3 il 10 ay sonra Bakının Nizami rayonunda "Diqlas" Ticarət Mərkəzi az bir müddətde alış kül oldu.

Olaydan sonra yənə də məlum oldu ki, binanın kibrıt çöpü kimi bir anın içinde yanıb külə dönməsinin səbəbi üzüyük materialdır.

Bu dəfə isə adı poliureta deyil, alkapondur. 2015-ci ilin mayında faciəvi sonluqla başa çatan yanımından sonra Bakının müxtəlif ərazilərində dövlət hesabına binaların tezalışan üzülləkləri dəyişdirilib.

Həmin hadisədən sonra prezident İlham Əliyev Xətai rayonunda da oxşar hadisənin baş verdiyini vurğulayaraq, alkaponların zəlzələye dözümlü olacağı mümkün deyil.

Sitat: "Mən Bakıda aparılan temirle bağlı dəfələrlə məsələ qaldırdım ki, ilk növbədə, təmir keyfiyyətlə aparılmalıdır və təhlükəli madddələrdən istifadə olunmamalıdır.

Müvafiq dövlət qurumlarının nümayəndələri məni də dəfələrlə inandırırdılar ki, istifadə olunan bütün materialları keyfiyyətlidir və odadavamlı materialları deyil.

Ancaq hadisə onu göstərir ki, bu, yalan məlumatdır. Bu məsələ də araşdırılmalıdır ki, bu binaların təmirində istifadə olunan materiallar harada istehsal edilib və ya haradan iddal olunub".

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"
Fotoğraf müəllifindir

Mayın 5-də axşam saatlarında Moskvadan Murmanska üçan "Aeroflot" Hava Yollarının "Sukhoi Superjet 100-95" təyyarəsi qəzaya uğrayıb.

nu edən təyyarə İtalyan "Finmeccanica" ilə birgə Rusiyada herbi təyyarə istehsal edən "Sukhoi" şirkətinin mülki aviasiya şöbəsi tərefindən istehsal olunur. "Finmeccanica" "Sukhoi" Mülki Aviasiya İdarəsində 25% iştirak edir. İndiyə

sistemə sahib olmayan təyyarələr yanacağı azaltmaq üçün adətən enəcəkləri ətrafda dairi vətənə edirlər. Yalnız yanacaq yanib, çəki azaldıqdan sonra enis edirlər.

Moskvada baş verən hadisə ilə bağlı danişan sərnişinlə-

göstərilir. İldirim vurması nəticəsində adətən təyyarələrə heç bir zərər dəymir. Lakin ekəsi də baş verə bilir və təyyarə zedələnərək tecili enis etməli olur. 1988-ci ildən sonra təyyarələri ildirimin təsirindən qorumaq üçün müxtəlif mü-

Moskvadakı dəhşətli təyyarə qəzasına dair ilginç faktlar

Uçaqlar ən çox qalxan və enən zaman qəza törədirilər, səbəbləri müxtəlifdir

Rusyanın Səhiyyə Nazirliyi bildirib ki, qəza nəticəsində 41 nəfər ölüb, 37-si sağ qalıb. Nazirlik qeyd edib ki, 9 nəfər xəstəxanaya yerləşdirilib. Daha 14 sərnişinə isə tibbi yardım göstərilir.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin məlumatında bildirilib ki, Şeremetev o qəzasında ölenlər və yaralananlar arasında Azərbaycan vətəndaşı yoxdur.

Təyyarənin yanmasına səbəb kimi ilkin versiya olaraq ildirim vurma faktı irəli sürürlüb.

Rusiya Federasiyası Prezidenti yanında Aviasiya İnstitutunun komissiya üzvü Yuri Sytnik hadisədən sonra sərnişinləri "Sukhoi Superjet 100" (SSJ-100) təyyarələrinə bilet almaqdan imtiyət məsələsi çəkilişib. Y.Sytnik dəfələrlə bu təyyarələrin istifadəyə yaramadığını xatırladıb: "Gözərlərinizi açın və "Superjet"ə bilet almayın... Sanki insanlar öz pulları ilə öz ölümlərinə bilet alırlar".

Dövlət Duması Nəzarət Komitəsinin sədr müavini Mihail Romanov isə hazırda istifadəyə verilmiş bütün "SSJ-100" seriyalı təyyarələrin tecili şəkildə yoxlanılmasını və istintaq komitəsinin işi başa çatana qədər bütün uçuşların dayandırılmasını tələb edib. O, baş prokurora istintaqın gedisi-nə ciddi yanaşmağı, xüsusi diqqət yetirməsini diktə edib.

Bütün bunlarla berabər rəsmi şəkildə təyyarələrdən imtiyət edilməsi açıqlanmayıb.

Təyyarədən sağ çıxan sərnişin Dmitriy Klebuskin jurnalistlərə deyib ki, təyyarəni ildirim vurub. O, aq işiq partlayışı gördüyüünü deyib. Sərnişin "Aeroflot" Hava Yollarının qəza reysinde onlara qarşı olan münasibətdən nəzərliliğini bildirib.

Məlumatlarda qeyd olunur ki, havaya qalxdıqdan sonra təyyarənin yerlə radioəlaqəsi itib və bundan sonra təyyarə yanacaq dolu çəni ilə yera eməyə mecbur olub...

Hadisə ilə bağlı digər məlumatlarda qeyd edilir ki, "SSJ 100", 75-95 sərnişin daşıya bilən "fly-by-tel" sistemi ilə çalışısan müasir bir regional jetdir. 19 may 2008-ci ildə ilk uçuşu-

qədər de təyyarənin qəza hədəsi olub. Belə ki, 9 may 2012-ci ildə İndoneziyada 6200 feet yüksəklükde təyyarə radarlarından itib. Daha sonra qəzaya uğrayıb və 44 sərnişin hələk olub.

Təyyarənin qiymətinin 27,8 milyon ABŞ dolları olduğu bildirilir.

Bəs təyyarə necə alışır? İlk olaraq qeyd edək ki, kənardan sadə görünən təyyarələr əslində çox incə bir mexanizm əsasında fəaliyyət göstərir. Bu mexanizmdə hansısa kiçik bir detaldə yaranmış nəsazlıq böyük faciələrə yol açıa, təyyarənin uçuş yönünü deyişə bilər. Xüsusi də indiyədək təyyarə mühərriklərində, qanadlarda yaranmış problemlərin sonu ağır faciələrlə nəticələnib. Təyyarələr əsasən enme və qalxma zamanı qəza törədir. Vaxtından tez enme zamanı təyyarənin ağırlığı, yanacağın miqdarı çox önemlidir. Əger yanacaq müəyyən olunmuş səviyyədən artıqdırsa, təyyarələr yerlə temas zamanı partlaya bilər. Yanığın adətən haqqında yazdığını hadisədə olduğu kimi quyrug hissədən başlayır. Ona görə də təyyarələrdə ön hissə daha təhlükəsiz sayılır və bu hissənin biletlerinin qiyməti də digərlərindən fərqlənir. Təyyarələrin məcburi enis etməsi zamanı yanacağını atması əsas şərtidir. Bunun üçün müasir təyyarələrdə xüsusi qurğular var ki, onlar yanacağı boşaldır, təyyarənin normal çekidə enməsini təmin edir. Lakin bu sistemlər bəhələ olduğu üçün hər təyyarəyə quraşdırılmayıb. Qeyd etdiyimiz

rin iddialarına görə, qəzaya düşən təyyarə dolu çənlə yərə enis təhlükəli olsa da, Moskva üzərində manevr edərək yanacaqı azalda bilməyib. Çünkü bu hal da təhlükəli hesab edilib. Ehtimal edilir ki, təyyarənin quyrug hissəsindəki sərnişinlərin ölümü bir neçə sərnişinin eşyalarını götürmək cəhdəri ilə bağlı ola bilər.

Videogörüntülərdə görüñür ki, insanlar təyyarəni eşyaları ilə birgə tərk edir. "Aeroflot" Hava Yollarının nümayəndəsi Maksim Fetisov deyib ki, təxliyənin norması 90 saniyə olasada, 55 saniyəyə başa çatıb.

Təhlükəsizliklə bağlı məlumatlarda qeyd edilir ki, təyyarə yanan zaman sərnişinlər çıxış nöqtələrinə yaxınlaşmalı, eşyalarını götürməli deyilər.

Onu da qeyd edək ki, 2016-ci ildə Rusiyada bu uçaqların bütün uçuşları bir müddət dayandırılıb. Buna səbəb isə təyyarənin quyrug hissəsində metal ağırlığının tapılması olub. O zaman istehsalçı şirkət aqıqlama verərək bildirib ki, quyrug hissədə aşkarlanan metal ağırlığı ciddi qəzalara səbəb ola bilmez. Ancaq buna baxmayaq, təyyarələr yenidən yoxlanılacaq.

Məlumat üçün onu da qeyd edək ki, bu təyyarə istehsal olunduqdan sonra 19 hava yolu şirkətindən 215 sifariş alınıb. Lakin onlardan bəziləri sonradan təyyarəni almaqdan imtiyət ediblər.

Təyyarəni ildirim vura bilər-mi?

Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, qəzanın baş vermə səbəbinin ildirim vurması

göstərilir. İldirim vurması nəticəsində adətən təyyarələrə heç bir zərər dəymir. Lakin ekəsi də baş verə bilir və təyyarə zedələnərək tecili enis etməli olur. 1988-ci ildən sonra təyyarələri ildirimin təsirindən qorumaq üçün müxtəlif mü-

Hər kəsin öz inancı - nə "cəhil" de, nə də "kafir"

Xəlid KAZIMLI

Hər il bu vaxtlar, daha dəqiqi, hər 355 gündən bir ölkəmizdə tolerantlıq büsəti xeyli dərəcədə pozulur.

Bu, ona görə baş verir ki, Ramazan ayı başlayır və məməlekətin dindar kəsimi ilə ateistlər arasında mübahisə düşür.

Səngərin bir tərəfinde qatı dindarlar, o biri tərəfində qatı ateistlər durur. Ölkenin mötədil möiminləri, eləcə də oruc tutub, namaz qılmasalar da, özlerini inancı sayan şəxslər bu cür mübahisələrə qarışırlar.

Bu cür qarşılıqlı düzümsüzlik ondan xəbər verir ki, öslində ölkədə gerçək tolerantlıq yoxdur, insanları öz səngərlərində saxlayan amil dövlətin qanunlarıdır.

"Öz səngərlərdə saxlayan" dedikdə tərəflərin bir-biri ilə fiziki dava-dalaşa keçməməsi, eləcə sosial şəbəkədə söz atılması ilə kifayətləndiyi nəzərdə tutulur.

Dövlət orqanları bu xüsusa boşluğa, arxayınlıq yol versələr, sözsüz ki, sözlər çəpləşən, bəzən isə emosiyalarını boğa bilməyib söyüşən tərəflər bir-biri ilə küçə davasına da çıxarlar.

Bələ çıxır ki, bizdəki tolerantlıq dövlət nəzarətindədir və belə olması zəruridir.

Odur, xəbər yayılıb ki, İranda oruc tutmadığını deyən adamlar cəzalandırılacaq. Tehranın polis reisi Hüseyin Rəhimli deyib ki, polis onlara qanun çerçivəsində davranacaq. Bununla belə, reis oruc tutma bilməyən vətəndaşlara güzəşt olunduğunu da bildirib, sadəcə, onlar bunu bəyan etməli dirlər.

Əlbəttə, bir çoxları istərdi ki, bizdə də elə olsun, kafe və restoranların fealiyyəti sehərdən axşam düşənə qədər qadağan olunsun. Amma şəriət qanunları ilə idarə olunmayan dünyəvi dövlətlərde bunu etmek mümkün deyil.

Dindarlığı ilə seçilən Türkiyə cəmiyyətində belə bu sayaq qadağalar yoxdur. Burada oruc tutmayanlara, Ramazan ayında gündüz vaxtı qida qəbul edənlərə münasibet iciti-mai qınaq şəklindədir. Hər il milyonlarla turistin on iki ay boyunca Türkiyənin iri şəhərlərini ziyəret etməsi nəzəre alınsa, Ramazanda kafe-restoranların bağlanması ölkənin turizm sektorunu çökdürə bilər.

Əslində isə dini etiqad azadlığından danişa-danişa inzibati qadağalar tətbiq etmək doğru deyil. Bu, elə məsələdir ki, insanlar azad buraxılmalıdır: kim istəyir, orucunu tutsun, namazını qılsın, ibadətini etsin, kim də istəmir, etməsin.

Dövlət bu məsələyə total nəzarət eləsə, vətəndaşların hamisini ucdantutma mömin etməyə çalışsa, bu, heç bir halda səmimi möminlik olmayacaq. Sadəcə, insanlar cəzalanmamaq üçün riyakarlıq edəcək, özlərini ibadət edirmiş kimi göstərəcək, daxillərində isə bu totalitarizmdən nəzəri qala-caq.

Təessüf ki, şəriət rejimlərinin hökm sürdüyü, dindar kəsimin siyasi qüdrətə malik olduğu müsəlman ölkələrində dini ibadət və ayınların keçirilməsi diktat şəklində olur. Bu ölkələrdə ibadət etməyənələr təqib olunur, "kafir" adlandırılır. Bu isə, nəinki ölkə insanların, hətta xarici ölkələrdə də pole-mika mövzusuna çevirilir.

Bir çox ölkələrdə ateistləri (bu da onların inancıdır) feallaşdırın məhz bu amıldır. Onlar buna insan azadlıqlarının məhdudlaşdırılması, cilovanması hadisəsi kimi baxırlar.

Ona da təessüf ki, ateistlər arasında da hər şeye rişxənd edən, qeyri-ciddi məcraya yönəldən, insanların inancını ələ salan, tolerantlıqdan uzaq adamlar var. Onların müxtəlif səpkili şəhərləri isə möminlərin heysiyyətinə toxunur, onlar dini hissələrinin təhqir olunduğu qənaətine gelirlər və sərt reaksiyalar verirlər.

Azərbaycan dünyəvi dövlətdir, burada hər kəsin öz dini ibadətlərini sərbəst şəkildə icra etmək hüququ olduğu kimi, mömin olmayanların da dini ayınları icra etməmək hüququ var. Eyni zamanda dini inancının bilərkən və təqib olunduğu qənaətine gelirlər və sərt reaksiyalar verirlər.

Ona görə də dindar olmasını hər dəqiqədə gözə soxaraq bundan təbliğat üçün istifadə edənlər də, dindar olmadığını vurgulayaraq, anti-din təbliğatı aparanlar da dövlətin qanunlarına, mənəvi-etik normalara riayət etməlidirlər. Tərəflər bil-məlidirlər ki, əldə yanan kibrıt çöpü ilə barit anbarına girməz-lər.

Təcrübə göstərir ki, namaz qılan, oruc tutan, ibadətini ötməyən dindarla uzun illərin dönməz ateisti dəst ola, normal müzakirələr apara bilirlər. Bu, onların ikisinin də öz hədələrini bildikləri zaman olur.

■ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Burada üfəqlər sakitdir

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

"Məsələn, onlar qadın və ya hər hansı heyvanın gözəlliyini təsvir etmək istədikdə mütləq romb, daire, paraleloqram, ellips kimi terminlər işlədir və yaxud musiqidən müqayisələr alırlar. Mən kralın mətbəxində bir çox riyaziyyat və musiqi aletləri gördüm ki, aşpazlar əlahəzərin süfrəsinə veriləcək qızarmış ətləri bu şəkilde doğrayırlar"

(Conatan Swift, "Qulliverin səyahəti")

Öncə qeyd edim ki, o Əli İnsanov var e... Zarafat edirəm, mövzumuz ayrıdır. Milli Elmlər Akademiyamızın prezidenti Akif müəllim qəzetdə elmi məqalə yazdırır, deyir: "Azərbaycanın regionun elmi mərkəzine çevriləməsi üçün hər cür şərait var". Mənçə, bir az təvəzükərlərdir, cüntü ölkəmiz artıq nəinki regionda, bütün dünyada tanınan elm mərkəzlərindən biridir. Misal üçün, keçən ay bir uşaq Türkiyədə universitə girmişdi, hamımız ellikcə sevindik, hətta teklif verildi uşağına adına küçə qoyulsun. Amerikada dərs keçən bir professorumuz isə oradan yazdı ki, uşağı göndərin gəlsin, vəzəldə qarşılamaq məndən. Hazırda uşağın torbasını yiğirir, rayon-dan pendir, mürəbbə, kənd toyuğunun soyutması-zad gəlməlidir.

Elmi uğurlarımız elə müqəddəs Ramazan bayramının başlanması münasibətile Şamaxı Rəsədxanasının açılımasından bir daha göründü. Rəsədxana uzun illərdir Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi ilə Ayın görünmə vaxtı üzərində dəqiq müşahidələr aparır, xalqımıza məlumatlar verir. Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin İcerişəhər üzrə nümayəndəsi Hacı Surxay Məmmədli görün ne deyir: "Bir neçə gün bundan önce Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi və Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasında böyük bir toplantı olundu. QMİ-nin Fətva şöbəsinin verdiyi məlumatda da bildirildi ki, ölkə ərazisinin üfüqünə uyğun olaraq mayın 5-i niyyət axşamıdır. Ramazan ayının başlanması isə mayın 6-na təsadüf edəcək". Sitatin sonu. Akademiyanın başqa institutları, bölmələri də orucluqla bağlı münasibətlərini bildirirlər, nə yemek olar, nə içmək lazımdır, toz udsan niyyətin pozulurmu, cimmək mümkündürmü və sairə elmi məsələləri dərindən təhlil edirlər.

Ancaq gəlin görək regionda hər yerde belə şərait var mı? Gürcülerin peyki yoxdur. Peyk olmayandan sonra sənin üfəqün kimə lazımdır? Ermənistanda isə heç bilmirlər göydəki nədir, Aydır, yoxsa Güneşdir. Keçən il bunun üstündə qırışdır, axırdı bir marsiançı orada hakimiyəti ələ keçirdi.

İndi elmimiz qarşısında duran birinci vəzifə may ayında toy eləməyin dine uyğun gəlib-gelmədiyi tapmaqdır. Sövgəliş, akademiyanın prezidenti Akif müəllimin adını Google axtarış portalında yazanda ilk növbədə, elə birinci sırada bilirsınızmı nə çıxır? "Akif Əlizadənin nəvəsinin toyu". Fantastik elmi nailiyyətdir. Bu da milli elmimizin milli dəyərlərə, toyxana və sadlıq sarayı sisteminə, aşıq-qal, ağbirçək paradokslarına nə qədər sadiq qaldığını göstərməkdədir. Əks halda, elmdən uzaq millət öz toyxanalarına neolit dövrünün, dünya meridianlarının, nə bilim, Mona Lisanın, Niaqara şəlaləsinin adını qoyardı? Yeri gəlmişkən, Akif müəllim eyni zamanda Ətağanın yaxın qohumudur, bütün elmi müsahibələrində ona bu temada mütləq sual verirlər. O da həmisi Mircəfer Bağırovun Ətağanı hebs etdirmək üçün NKVD maşını göndərdiyini, həmin maşının yolda xarab olub qaldığını elmi möcüzələrimiz qismində misal göstərir. Deyilənə görə, həmin maşın hələ də yolda durur.

Mövzu açılmışkən, bu yaxında uşaq məktəbdən gəlib, görürəm öz-özünə bele bir mahni mizdanı: "Aral, Aral, Aral, Eşqinə düşdüm, Aral". Sən demə, bunlara hansı dərsdə Aral gölü haqda biliklər öyrədilmişdir, uşaq isə həmin mövzunu bu cür yadda saxlayır. Görün necə səmərelə üsuldur! Xalq artistimiz Nadir müəllimin oxuduğu "Maral" mahnısı orta məktəblərdə coğrafiya fənninin tədrisine faydasını vermiş. Halal olsun. Ümid edirəm, başqa toy mahnılarımız da tədris prosesinə celb edilsə, yaxşı olar. Misal üçün, "Aynadan gözəl" mahnısını fizikanın işıq bölməsinin tədrisində oxumaq yerinə düşür.

Sonda bir daha demək istəyirəm ki, o Əli İnsanov var ha, onun lap...

Məyin 8-də Ermənistanda "məmməri inqilab"ın rəsmən qələbə çalmasının birinci ildönümü olacaq. Məhz həmin gün inqilabçı Nikol Paşinyan ovaxtkı iqtidarı partiyasının üstünlükde olduğu parlamentdə kütlənin təzyiqi ilə ikinci cəhdə baş nazir seçildi. Dekabrdə isə növbədən kənar parlament seçkiləri keçirildi və Paşinyan tərəfdarlarının mütləq çoxluqda olduğu yeni parlament formalasdı.

Lakin Nikol Paşinyan və tərəfdarları legitimlik qazanıb hakimiyət rüçaqlarını ələ alsalar da, ötən bir ildə işgalçi ölkədə, onun əhalisinin durumunda müsbətə doğru köklü deyişikliklər baş vermeyib. "Sərkisyan konstitusiyası" ilə ölkənin birinci şəxsi postuna - baş nazirliyə yiyələnən Nikol Paşinyan ne siyasi sistemin islahı, nə də və ələxüsus Qarabağ məsələsində pozitiv yenilikə imza ata bilib. Hər şey en yaxşı haldə, olduğu kimi qalib. Yaxud geriləmələr qeydə alınıb. O sıradə yoxsulluğun seviyyəsi, ölkədən kütləvi köç azalmayıb, ölkənin xarici borcları isə artıb.

Yeni hökumətin hətta varlı erməni lobbisinin sərmayəsini ölkəyə cəlb etmək cəhdə də fiasco olub. Çünkü Paşinyan hakimiyətdən devirdiyi Serj Sərkisyanın Rusiya və Qərb arasında oynamaya hesablanmış "iki stil" siyasetini davam etdirir. Hərçənd reallıq belədir ki, o, verdiyi vədə xilaf çıxaraq, bu bir ilde Ermənistani Rusiya orbitindən uzaqlaşdırmaq üçün heç nə eləmeyib. Əksinə, işgalçi ölkənin Rusiya üçün vassal, satellit rolunu gücləndirən addımlar atıb. Bu da Qərbdə, ABŞ-da qəzəb yaratmaqla yanaşı, xaricdəki, Avropa və ABŞ-dakı zəngin erməniləri hürkündür... ****

Ermənistanda inqilab sonrası situasiyani sözsüz ki, ən çox Paşinyanın ən təhlükeli rəqibləri - Serj Sərkisyan və onun tərəfdarları izleyirlər. Oniyyətə ki, indiki baş nazirin ayağı "sürüşən" kimi revanş götürə bilsinler. Bu xüsusda eksər yerli və əcnəbi təhlililər şübhə etmirlər ki, artıq zaman baş nazirin xeyrinə işləmir və o, tələsməlidir. Verilən vədərin reallaşması isə müstəsna olaraq, Qarabağ məsələsində ciddi dönüşdən, daha dəqiqi, Ermənistanın Azerbaycan və Türkiye ilə əlaqələri normallaşmasından keçir.

Məsələ ondadır ki, Qərbdə İrəvana böyük maliyyə destəyini məhz Qarabağ məsələsində ciddi irəliliyi və İrəvanın Bakı və Ankara ilə təzliklə dil tapması ilə əlaqələndirir. Paşinyan isə hele ki bundan çəkinir və vaxtı sünü şəkildə uzatmağa çalışır. Ancaq xəbəri yoxdur ki, vaxt onun əleyhinə işləyir, "qum saatı" isə düşüb.

Bunun təzahürüdür ki, artıq eks-prezident Serj Sərkisyan özünün siyasi reabilitasi-

Bakının "yeni İrəvan"ı verdiyi vaxt bitir

Cəbhə xəttində artan gərginlik Ermənistən hökumətinə ciddi siqnal olmalıdır; Azerbaycan Ordusu torpaqları hər an azad etməyə hazırlıdır; Paşinyan xunta rejiminin qayıdışını istəmirsə...

yasına başlamış kimi görünür. cizdiyi kurs, faktiki, davam edəcəsə, hələ ki belədir, o zaman erməni toplumunda Paşinyanın inqilabı yolla hakimiyətə getirməyin məqsədə uyğun olub-olmadığı barədə haqlı sual baş qaldıra bilər. Qarabağ klanına, S. Sərkisyan da ele bu lazımdır... *****

Azerbaycana isə sözsüz ki, Ermənistanda xunta rejiminin hakimiyətə qayıdışı sərf oləmir. Ancaq "yeni İrəvan"ın Qarabağla bağlı köhnə kursu davam etdirməsi de Bakını qane edə bilməz. Cəbhə xəttində ayabaq artan gərginlik bu xüsusda Paşinyanın iqtidarına ciddi siqnal olmalıdır ki, Azerbaycan ona ayırdığı səbir limiti, xoş məram limiti bitir və o tələsməlidir. Yoxsa Nikol Paşinyan da 2016-ci ilin "aprel sindromu"ndan qaca bilməyəcək - daxildə özünə nə qədər arxayı olsa da.

Bir sıra əcnəbi hərbi ekspertlər, hərbi təhlil mərkəzləri də qeyd edirlər ki, Azerbaycan öz ərazilərini güy yolu ilə azad eləmek üçün artıq tam hazırlır və bu dəfə onu saxlamaq mümkün olmayıacaq... *****

Yeri gəlmişkən, bu arada Azerbaycan özünün əsas silah tədarükçüləri hesabına ordunun modernləşdirilməsini davam etdirir. Onların arasındakı işgalçi ölkənin KTMT ("Rus-NATO-su") üzrə müttəfiqi sayılan Belarus da var. Dünən bu ölkənin Silahlı Qüvvələri Baş Qərargah rəisi, müdafiə nazirinin 1-ci müavini, general-major Oleq Belokonyevin

başçılıq elədiyi nümayəndə heyəti Bakıya gəlib. Musavat.com-un Azerbaycan Müdafiə Nazirliyinə istinadən verdiyi xəbərə görə, rəsmi səfər Azerbaycan Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi Nəcəeddin Sadıkovun dəveti ilə baş tutub.

Nümayəndə heyətləri arasında artıq geniş tərkibdə görüşlər olub. Şübhə yox ki, diqqət mərkəzindəki məsələlərdən biri iki ölkə arasında hərbi-texniki sahədə əməkdaşlığı daha da dərinləşdirməkdir. Ümumiyyətə, Azerbaycanla Belarus arasında digər sahələrde də əlaqələr geniş və dinamik inkişafdadır.

İrəvanı en çox narahat edən də Bakı ilə Minsk arasında hərbi-texniki əməkdaşlığın ilə dərinləşməsi ilə yanaşı, bütövlükde Azerbaycanın KTMT üzvü, Ermənistən müttəfiqi sayılan Belarusla Ermənistən qat-qat six əlaqələre malik olmasıdır. Yəni faktiki surətdə Minsk Bakının müttəfiqidir, nəinki İrəvanın. Bu isə yeni Qarabağ mühabəsi zamanı Belarusun kimin tərəfində olacağının aydın məsajıdır. Bu yerde 2016-ci ilin aprelindəki "4 günlük mühabə" zamanı rəsmi Minsk Bakını dəstəkləməsini yada salmaq olar.

Hələ ki legitimliyini saxlayan N. Paşinyan bu qəbildən siqalları düzgün tutmalıdır - eger sələflərindən fərqli olaraq, öz xalqına gerçəkdən də böyük mühabibə yox, böyük sülh isteyirse...

□ Siyaset şəbəsi,
 "Yeni Müasavat"

President İlham Əliyevin sərəncamı ilə Nazirlər Kabinetinə Aparatının rəhbəri Xəlef Xələfovun yenidən xərici işlər nazirinin müavini təyin edilmesi geniş müzakirələr doğurub. Beş ay öncəyə qədər indiki vəzifəsində olan X.Xələfovun hansı səbəbdən geri qaytarıldığı yönündə müxtəlif müləhizələr irəli sürürlər.

Deputat Fazail Ağamalı X.Xələfova XİN-də ehtiyacın olduğunu söylədi: "Xəlef Xələfov kifayət qədər təcrübəsi olan diplomatlarımızdan biridir. O, uzun iller XİN-də yüksək vəzifələrdə çalışıb, ən müxtəlif ciddi və mürəkkəb proseslərin içərisində olub, onun Azərbaycanın dövlət maraqlarına uyğun şəkildə həll edilməsinə öz töhfələrini verib. Sanki Xəlef Xələfov getdiğden sonra artıq Gürcüstanla sərhəd məsələsi başladı. Gürcüstanla yaranan bu sərhəd məsələsi, bu ölkənin prezidentinin məsələyin gözələmədiyimiz şəkildə bu cür mövqə sərgiləməsi, Xəzərin statusu ilə bağlı İran və Türkmənistanın mövqeyi ilə Azərbaycanın mövqeyi arasında fərqli yanaşmaların olması və digər bu kimi məsələlər XİN-də Xəlef Xələfov kimi diplomatın olmasına ehtiyac yaradır. Eyni zamanda biz işgal edilən ərazilərimizi azad etdiğden sonra münasibətlərimizi hansı bir səviyyədə, sərhədlər çərçivəsində müəyyənləşdirən zaman bizim Xəlef Xələfov kimi peşəkar diplomat böyük ehtiyacımız var. Ona görə də düşünürəm ki, ölkə prezidentinin atlığı bu addım çok düzgündür. Hörmetli baş nazirimiz aparat rəhbərliyinə sınaqlardan keçmiş, kifayət qədər təcrübəsi olan istənilən bir şəxsi təyin edə bilər. Lakin o şəxs Xəlef Xələfovun aparmış olduğu

missiyani yerinə yetirə biləməz. Çünkü bunun üçün xüsusi bir qalibiyət, istedad və uzun illərdən bəri toplanmış təcrübə lazımdır. Bu baxımdan düşünürəm ki, Xəlef Xələfovun xərici işlər nazirinin müavini təyin edilməsi, eyni zamanda sərhədlərlə bağlı danışçıqlarda prezidentimizin səlahiyyətli nümayəndəsi kimi təsdiq edilməsi çox uğurlu bir addımdır. Ölkə başçısının bu addımlını birmənalı şəkildə dəstəkləyir, yüksək qiymətləndirirəm. Onun xərici işlər naziri təyin edilməsinin vacibliyi barədə verdiyiniz suala gelince, deye bilsəm ki, bu məsələ ölkə prezidentinin səlahiyyətindədir. Cənab prezident belə bir addım atsa, bu onun konstitusion hüquqi kimi başa düşülmeli və qəbul edilməlidir. Xəlef Xələfovun dövlətçiliyimiz qarşısında çox böyük töhfələri var".

Deputat hakimiyyətin kadri potensialının az olması barədə deyilənlərle razılaşdırıb: "Şübhəsiz ki, XİN-də bu işlərlə məşğul ola biləcək şəxslər var. Amma onların biliyi, bacarıqları, görünür, Xəlef Xələfov səviyyədə deyil. Onun kimi diplomat olmaq üçün uzun illər ehtiyac var. Diplomatik misiya elədər ki, orada bilik, sadad, ağıl, dünyagörüşlə bərabər həm də təcrübəyə böyük ehtiyac var. XİN-in də ciddi kadri problemi içərisində olduğunu düşününmürəm. Orada yəni nəslin nümayəndəleri də

Xəlef Xələfovun XİN-də dönüşünün pərdədarxası

Ekspertlər "Xəlef Xələfov kimi peşəkar diplomata böyük ehtiyacımız var" deyirlər

var. Onlar çox istedadlı və perspektivlidirlər. Bir neçə ay öncəyə qədər XİN-də mətbuat xidmətinin rəhbəri olan Hikmət Hacıyevi burada misal çəkə bilərəm".

"Atlas" Araşdırımlar Mərkəzi bu təyinatla bağlı analitik yazı ilə çıxış edib: "Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Xəlef Xələfov 2018-ci ilin dekabr ayında Nazirlər Kabinetinin aparat rəhbəri təyin olunmuşdu. Ay-

dindir ki, o zaman bu qərar prezidentle razılaşdırılmışdı. Belə düşünüldür ki, 25 ildən sonra Xəzərin hüquqi statusunu müəyyənləşdirən konvensiya imzalandı və Azərbaycanı bu illərdə danışçıqlarda təmsil edən Xəlef Xələfovun missiyası da uğurla yerkunlaşmış oldu. Ancaq bu arada yeni problemlər çıxdı. Prezidenti sərəncamı ilə Xəlef Xələfov nazir müavini təyin olunmaqla yanışı ona dövlət başçısının sərhəd və Xəzər dənizi məsələləri üzrə xüsusi nümayəndəsi vəzifəsi hevalə olundu. Ele təyinatın əsl mahiyyəti də bundadır.

Birincisi, Xəzərin hüquqi statusu ilə bağlı yekun konvensiya imzalanısa da, Azərbaycan bundan sonra dənizin dibinin bölgündürüləməsi ilə bağlı Türkmenistan və İranla danışçıları davam etdirməlidir. Çünkü konvensiya bu məsələni həll etməyib.

Gürcüstan siyasetində heç bir təsir gücü və nüfuzu yoxdur. Gürcüstan parlamentinin azərbaycanlı deputati Azər Süleymanov "Vahid Milli Hərəkat" Partiyasının hakimiyyəti dövründə müdafiə naziri və daxili işlər naziri kimi yüksək postlarda çalışmış İraklı Okruaşvilinin cavabını verib. A.Süleymanov deyib ki, Mixail Saakaşviliin dövründə İraklı Okruaşvilinin bu tərz radikal ideyaları olduğu üçün tutduğu vəzifəsindən azad edildər: "Okruaşvili özündən başqa heç kimi görmədiyinə, eləcə də rüşvetxor olduğuna görə komandanın qovuldu və işindən azad edildi, həmçinin həbs cəzası aldı. Bunu da əlavə edim ki, Okruaşvilinin Gürcüstan siyasetində heç bir çəkisi yoxdur. Yarım milyon azərbaycanlı Gürcüstan vətəndaşı aborigendir, hərədən gəlmə deyil, kökümüz, əslimiz-nəslimiz buraya aid olub. Mənim fikrimcə, İraklı Okruaşvili tam gürcü deyil. Əsl gürcü o ifadələrə yer verməz. Bu onun özü üçün ucuz bir reklam qazanmaqdır. Bu tərz addım heç bir siyasetçi yə yaraşmaz, onun kimi siyasetçi ölkənin tullantı siyasetçisidir. Gürcüstan siyasetində İraklı Okruaşvili özüne yer tapa bilməyən bir siyasetçidir".

Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Saakaşvilinin adam edə bilmədiyi korruption

500 min azərbaycanlı qovmaqla hədələyən İraklı Okruaşvili əslində kimdir?

Aprelin 25-də Gürcüstan Liberal Partiyasının sənətri Şalva Natelaşvili Azərbaycan-Gürcüstan sərhəddində yerləşən "David Qareci" (Keşişdağ) monastır bölgəsində Azərbaycan sərhədçilərinə üz tutaraq deyib ki, "sizin əcdadlarınız Orta Asiyada yaşayanda bizim əcdadlarımız burada bu mədəniyyəti qurublar. Siz Orta Asiyadan gəlibsiniz. Sizin Qafqazla heç bir əlaqəniz yoxdur". Eyni zamanda Gürcüstanın sabiq müdafiə naziri İraklı Okruaşvili də facebook sahifəsində Azərbaycanlı hədələyici formada mesaj verib: "500 000 qaçqını Qırımızı Körpüde qarşılıyarsınız".

Siyasi ekspertlər Gürcüstan-Azərbaycanın münasibətlərini pozmağa çalışan bu şəxslərin ermənilərə bağlı olduğunu bəyan edirlər. Həmçinin onların nəzərinə bir tarixi faktı çatdırırlar ki, Azərbaycan qədim dövlətdir, Borçalı da Azərbaycanın qədim torpaqlarıdır. 1744-cü ildə Nadir şahın fərmanı ilə Borçalı Qazax mahalı ilə birlilikdə Gəncə bəylər-

bəyliyindən alınaraq Kartli-Kaxetiya krallığının tabeçiliyinə verilib, indi bəzi gürcüler bu tarixi gizlətməyə çalışırlar. Sabiq müdafiə naziri İraklı Okruaşvili "500 000 qaçqını Qırımızı Körpüde qarşılıyarsınız" ifadəsi isə aşkar separatçılıq elamətidir. Azərbaycanlı hədələyən

İ.Okruaşvilinin keçmişinə nəzər salıqda isə onun korruption, öz təmsil olunduğu komanda tərəfindən "otxod" elan edilmiş biri olduğu ortaya çıxır. 2000-ci illərin əvvəllerində Mixail Saakaşvili Gürcüstanın ədliyə naziri olduğu dövrə 1973-cü ildə Tiflisdə anadan olan İ.Okruaşvili ədliyyə naziri, 2004-cü ilin dekabrında isə

rinin müavini olub. 2003-cü ilde Gürcüstanda "qızılqılıq inqilabı"ndan sonra hakimiyyətə gələn Mixail Saakaşvilinin Şida Kartli regionunda səlahiyyətli nümayəndəsi təyin edilən Okruaşvili sonralar qısa müddət ərzində respublika prokuroru, daxili işlər naziri, 2004-cü ilin dekabrında isə

Kadir Mısıroğlu öldü - ona münasibet birmənalı deyildi...

Osmanlı və xilafətin
müdafıəcisi, Atatürkə tənqidləri
ilə tanınan yazının həyatı

Türkiyəli yazar Kadir Mısıroğlu uzun süren xəstəlikdən sonra bazar günü axşam saatlarında İstanbulda müalicə aldığı Acibadem Altunzade xəstəxanasında dünyasını dəyişib. 86 yaşlı Mısıroğlu uzun müddətdir ki, xəstəlikdən azıyyət çəkirdi.

Xəstəxanada açıqlama veren "Osmanlılar" Elm və İrfan Vəqfinin baş katibi Əli İhsan Bahadır deyib ki, yazar bir sira daxili orqanlarının iflas etməsi səbəbələ dünyasını dəyişib. Vəqf baş katibi elan edib ki, Mısıroğlunun cənəzə namazı İstanbul Büyük Çamlıca məscidində qılındıqdan sonra Üsküdar rayonunda "Osmanlılar" Vəqfinə məxsus Nasuh Mehmet Efendi məscidinin mezarlığında dəfn olunacaq.

Ariq Türkiye prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan, parlamentin sədri Mustafa Şentop, xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu, ədliyyə naziri Əbdülhəmid Güllü, maliyyə naziri Berat Albayrak, prezidentin köməkçisi İbrahim Kalın Mısıroğlunun vəfatı ilə bağlı başsağlığı veriblər.

Ancaq təbii ki, daha əvvəl olduğu kimi, Mısıroğlunun ölümü xəberi də fərqli rəyləri özü ilə gətirib. Yazının tərəfdarları və əleyhdarları sosial şəbəkələrdə ziddiyətli rəylər yazıblar, hətta bəzi qəzetlərdə bu mövzuya yazılar həsr olunub.

Məsələ ondadır ki, Kadir Mısıroğlu Türkiye'də alovlu Atatürk düşməni hesab olunurdu. Daha doğrusu, Osmanlı müdafıəcisi kimi çıxış edib və bu zaman təbii ki, Cümhuriyyəti, o cümlədən onun qurucularını tənqid edən fikirlər səsləndirib.

Hətta mərhum yazının bioqrafiyásında qeyd olunur ki, orta məktəb illərində Atatürk əleyhdarlarının təsirinə düşən Mısıroğlu bir neçə dəfə Cümhuriyyət qurucusunun fotolarını cirdiği, sözlü təhqir etdiyi üçün cəzalanıb. Amma bu cəzalar onun fəaliyyətinə təsir etmeyib.

Kadir Mısıroğlu 24 yanvar 1933-cü ildə Türkiye'nin Trabzon vilayətinin Akçaabat rayonunda anadan olub. İbtidai və orta təhsilini Akçaabatda, liseyi Trabzonda oxuyub. İstanbul Universitetinin hüquq fakültəsini bitirib. Ancaq Türkiye onu hüquqşunas kimi deyil, daha çox yazar kimi tanıydı. Mısıroğlu əsasən Osmanlı, islamçılığı müdafiə edən, Cümhuriyyət tənqid edən əsərlər yazıb. Hələ tələbelik illərində müxtəlid qəzət və jurnalarda saxta imzalarla yazılar yazıb. 1964-cü ildə yazdığı "Lozan zəfərmi, məglubiyyətmi" adlı kitabı böyük səs-küy doğurub. Kitabın 1970-ci ildə dərc olunmuş ikinci genişləndirilmiş variantı 5816 sayılı "Atatürk Əleyhinə İsləmən Cinayətlər Haqqında" qanun əsasında satışdan yığışdırılıb ve haqqında məhkəmə iddiası qaldırılıb. Ancaq 1974-cü ildə əfv fərmanı ilə həbsdən xilas olub. Bundan başqa, verdiyi konfranslar və "Sebil" jurnalında yazdığı qalmaqallı yazılar səbəbələ dəfələrlə məhkəməyə verilib. Daha sonra Nəcməddin Ərbakanın Milli Selamet Partiyasından deputatlıqla namizəd olsa da seçile bilməyib.

1980-ci il 12 sentyabr hərbi çevrilişindən sonra Kadir Mısıroğlu Türkiye'ni terk edərək Almaniyaya mühacirət edib. 1983-cü ildə Türkiye'ye geri dönməsi üçün çağırışlar ediləsə de, geri dönməyib və bundan sonra Türkiye vətəndaşlığından çıxarılb. Bundan sonra Britaniyaya siyasi siğınacaq üçün müraciət edib və bir müddət burada yaşıyib. Türkiye'də isə əmlakı müsadirə olunub. Bir neçə il Londonda yaşadıqdan sonra təkrar Almaniyaya geri dönen Mısıroğlu 1991-ci ildə Türkiye'ye qayıdır. Və bundan sonra keçmiş fəaliyyətlərini davam etdirib.

Osmanlı heyranı olan və yazılarında bunu daim açıq şəkil-də bildiren Mısıroğlu Türkiye'də islamçılar, o cümlədən respublika əleyhdarları arasında populyar olub. Eyni zamanda Cümhuriyyətçilər, atatürkçülər tərəfindən sevilən, tənqidlərə məruz qalıb, məhkəməyə verilib. Ancaq o, tutduğu yolda davam edib.

Qeyd edək ki, bir müddətdir xəstəxanada müalicə olunan Mısıroğlunu ötən ilin fevralında Türkiye prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan da ziyarət edib. Mısıroğlu dindar-mühafizəkar camiədə böyük nüfuza sahib, Osmanlı İmperiyası və yeni Osmanlılıqlı fikirlərinin alovlu müdafıəcisi olub. Onun yazdığı kitablar bir qayda olaraq xilafət və Osmanlı dövlətinin müdafiəsinə həsr olunub. Uzun müddət Türkiye'də alternativ tarix kitabı kimi dindar-mühafizəkar camiədə populyar olub.

Və təbii ki, bu zaman qarşı cəbhədən, Atatürk tərəfdarları tərəfindən tənqid olunub. Yeri gəlmışken, ötən ilin noyabrında Türkiye Diyanət İşlər Başqanı, professor Əli Erbaş xəstəxanada Kadir Mısıroğlunu ziyarət edib və bu hadisə ciddi qalmaqla səbəb olub.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU,
"Yeni Müsavat"

ABŞ Prezidenti Donald Trampın iyul ayında Türkiyəyə səfər edəcəyi barədə xəber yayıldıqdan sonra belə güman olundu ki, Ankara ilə Vaşington arasındakı "sosyuq müharibə" dövrü geride qalacaq. Ancaq çox keçmədi ki, bu barədə düzgünməyin tez olduğu ortaya çıxdı.

ya qarşı sanksiyaların tətbiq edilməsinin mümkünüy ilə hadələyib. F-35 təyyarələrinin istehsalında tərefədaş ölkələrdən biri olan Türkiye həm də bu təyyarələrin alıcısı mövqeyindədir. Ankara S-400 rakət sisteminə imtina etməsi üçün "yumşaq təzyiq" kimi qiymətləndirilir. "Reuters" agentliyinin mart ayında verdiyi məlumatə əsasən, Vaşington Türkənin F-35 tipli döyüş təyyarələrinin caq və tərəflər razılaşma yolu ilə başqa alternativ seçə bilər. Amma düz təzyiq yolu ilə, yəni Amerikanın təzyiqləri, sanksiyaları nəticəsində Türkənin bundan vaz keçməsi imkansızdır. Dediym kimi, bu, ciddi məsələdir. Digər tərəfdən, NATO baş katibi Yens Stoltenberg də dedi ki, müstəqil dövlət olaraq Türkiye istədiyi müdafiə sistemini ala bilər. Am-

Trampın Ankara səfəri ərefəsində Vaşingtona sərt və qəti cavab

Türkəni imzaladığı sazişdən imtinaya vadər etmək istəyən ABŞ-a "sanksiyalara boyun əyməyəcəyik" mesajı; **Toğrul İsmayıllı**: "Türkənin bundan vaz keçməsi imkansızdır"

Qeyd edək ki, prezident seçilidikdən sonra D.Tramp Türkiyəyə səfər etməyib. Türkənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu təsdiqləmişdi ki, ABŞ prezidenti Türkiyəyə səfər etməyi planlaşdır. Bundan əvvəl, aprelin 29-da Türkəye prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla D.Tramp arasında telefon danışıği olmuşdu. Türkənin Prezident Administrasiyasından isə bildirilib ki, D.Trampın Ankaraya səfəri ilə bağlı iyul ayı da daxil olmaqla bir neçə tarix nəzərdən keçirilir.

Gözənlər ki, Vaşington və Ankara Türkənin Rusiyadan S-400 zenit-raket komplekslərinin satın alması məsələsini müzakirə edəcək. Bunu Bakıda jurnalistlərə ABŞ dövlət katibi Köməkçisinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə müavini **Corc Kent** də bildirib. O deyib ki, Türkənin Rusiyadan həmin kompleksləri almazı ABŞ resmi şəxsləri tərəfindən intensiv müzakirə olunur: "Biz S-400-ü integrasiya olunmuş informasiya sistemlərinə təhlükə kimi görürük. Bizim aparıcı herbi məmurlarımız bildirib ki, ölkədə eyni anda həm S-400, həm də F-35 ola bilmez. ABŞ öz mövqeyini Türkəyə açıq şəkildə bildirib, Türkəye də öz mövqeyini açıq şəkildə bəyan edib. Biz müttəfiqimiz olan Türkə ile S-400 sistemlərinin yaratdığı problemlərlə bağlı müzakirələri davam etdiririk. Türkə bildirib. Türkə, S-400-lərin üçüncü ölkələrə göndərilməsi ssenarisi əsəssizdir. Bu çox ciddi məsələdir və Türkə ilə ABŞ hələ ki razılığa gəlməyib. Amma biz müzakirələrə davam edəcəyik".

Türkə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın köməkçisi Fuad Oktay isə deyib ki, Türkəyə Rusiyadan S-400 rakət sistemi alınmasına dair razılışma ilə əlaqədar ABŞ-in sanksiyalarına boyun əyməyəcək. (amerikaninsesi.org)

Vaşington bu sistemlərin NATO avadanlığı ilə uyğun gəlmədiyini və bunun F-35 tipli döyüş təyyarələrini təhlükə altına ala biləcəyini bildirib. ABŞ Türkəni Rusiyadan rakət sistemi ilə ala biləcəyini bildirib. ABŞ Türkəni Rusiyadan rakət sistemi ilə bağlı danışqları, eləcə də Türkənin Fran-

ile razılışmadan geri çekilməyecəyini bildirib. Türkə S-400 sisteminin mümkün kəsirilərini öyrənmək üçün Vaşingtonla işçi grupun yaradılması təklifini irəli sürdüyü, lakin hələlik buna cavab almadıqdan intensiv müzakirə olunur: "Biz S-400-ü integrasiya olunmuş informasiya sistemlərinə təhlükə kimi görürük. Bizim aparıcı herbi məmurlarımız bildirib ki, ölkədə eyni anda həm S-400, həm də F-35 ola bilmez. ABŞ öz mövqeyini Türkəyə açıq şəkildə bildirib, Türkəye də öz mövqeyini açıq şəkildə bəyan edib. Biz müttəfiqimiz olan Türkə ile S-400 sistemlərinin yaratdığı problemlərlə bağlı müzakirələri davam etdiririk. Türkə bildirib. Türkə, S-400-lərin üçüncü ölkələrə göndərilməsi ssenarisi əsəssizdir. Bu çox ciddi məsələdir və Türkə ilə ABŞ hələ ki razılığa gəlməyib. Amma biz müzakirələrə davam edəcəyik".

NATO baş katibi Yens Stoltenberg isə "Anadolü" xəber agentliyinə verdiyi müsahibəsində müdafıə ilə bağlı qərarların ölkələrin özləri tərəfindən verildiyini deyib. "Müdafıə texnikasının alınması ölkələr üçün milli qərardır, lakin müttəfiq orduların birgə işləməsi NATO üçün əməliyyatların və missiyaların yerinə yetirilməsində fundamental məsələdir"

- deyə o bildirib. Stoltenberg Türkəyə və Birleşmiş Ştatlar arasında Amerikanın Patriot hava müdafiə sistemi ilə bağlı danışqları, eləcə də Türkənin Fran-

istehsalı layihəsindən çıxarılib-çıxarılmaması məsələsini nəzərdən keçirdiyi haqda məlumat vermişdi. Türkəye prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan isə keçən həftə F-35 layihəsinin Türkəyə olmadan çökəcəyini deyib.

Politoloq Toğrul İsmayıllı mövcud durumu və perspektivləri "Yeni Müsavat" a şərh edərkən bildirib ki, artıq "ox yəydan çıxıb": "Türkəyə artıq Rusiya ilə bununla bağlı saziş imzalayıb. İlkən ödəmə var. İndi Türkənin durub ABŞ-in təzyiqi altında S-400-lərlə bağlı sazişdən imtina etməsi bir dövlət olaraq onun imicinə ciddi zərbə vuracaq. İkincisi də iqtisadi tərəfdən ağır nəticələrə getirib çıxarácq. Bu, Rusiya üçün çox da önemli deyil. Amma Türkəyə üçün həm maddi, həm də mənəvi zərər olar. Ona görə də müstəqil dövlət olaraq Türkə bele bir addıma gedə bilmez. Çünkü bu sistemlər çox bahalıdır, iqtisadi cəhətdən alverişli deyil. Söylənilidinə görə, təxminən 3,5 milyard dollardan səhər gedir. Bu da böyük rəqəmdir. Rusiya sistemləri ilə müqayisədə arada 1 milyard dollara yaxın fərq var. Buna görə də Türkəyə istədiyi və özünə uyğun olan sistemləri ala bilər. Amma dediyim kimi, Türkəyən əsas məqsədi özünün istifadə etdiyi müdafiə sistemini malik olmaqdır".

Amma istənilən halda, bu məsələlərə Trampın səfəri zamanı nöqtə qoyulacağı şübhə doğurmur. Lakin ABŞ həmin vaxtadək Ankaraya məxsus təzyiq göstərməyə çalışır. Türkəyə isə onu dəfələrlə çətin durumda qoyan, müttəfiqlik prinsiplərinə zidd addım atan, terrorçu təşkilatları sılahlandıran bir ölkənin diktəsi ilə oturub-durmaq niyyətində deyil...

□ E.PAŞASOVY,
"Yeni Müsavat"

Rəsmi Tiflis Azərbaycanla sərhədlerin dəqiqləşdirilməsi məsələsində sənki "dünyanın sonu imiş" kimi davranır. Qonşu ölkənin prezidenti Salome Zurabishvili'nin absurd mövqeyindən və davranışlarından sonra ölkənin bütün siyasi elitarı Keşikçidağ (David Qareci) uğrunda soñbor olunub.

Mayın 7-də isə Azərbaycan-Gürcüstan sərhədinin Keşikçidağ monastır kompleksinin yerləşdiyi hissəsində gürcü vətəndaş fəalları toplaşaraq aksiyaya keçirib. Virtualaz.org "Exo Kavkaza" portalına istinadən xəber verir ki, fəallar əl-əle tutaraq monastır kompleksinin sərhədin Azərbaycan tərəfində qalan hissəsini əhatəyə alıblar. Fəalların bildirdiyinə görə, onlar məqsədi kompleksin Gürcüstanın tərkibində olduğunu dair Azərbaycana mesaj verməkdir. Aksiyada iştirak edənlər gürcü milli mahnıları oxuyublar. Onlar bir neçə kilometr piyada yol qət edərək monastır kompleksinə geliblər. Kompleksə aparan cüiglişin bəzilərində Azərbaycan sərhədçiləri dayanıb, onlar situasiyaya müdaxilə etmədən vəziyyəti izleyiblər. Perimetr boyu gürcü sərhədçiləri da dayanıb və onlar fealların hərəkətinə nəzarət edib. Gürcü KIV-lərinin məlumatına görə, mayın 5-də də monastır kompleksinin ətrafında bu cür aksiya olub.

Aksiyanı "Güç birlikdədir" adlı hərəkat təşkil edib. Hərəkətin rəhbəri David Katsarava bildirib ki, onlar belə aksiyaları müntəzəm olaraq təşkil edəcəklər.

Xatırladaq ki, Keşikçidağ monastır kompleksi ilə bağlı məsələ aprelin 25-də Azərbaycan sərhədçilərinin gürcü ziyarətçilərinin kompleksə ziyarətini məhdudlaşdırmasından sonra gündəmə gəlib. Daha sonra iki ölkə xarici işlər nazirlikləri məsələni yoluна qoyublar və sərhədçilərin demarkasiyasına dair danışqlarına hazır olduğunu bildiriblər.

Bundan əvvəl Gürcüstanın baş naziri Mamuka Baxtadze deyib ki, Gürcüstan-Azərbaycan sərhədində razılışdırılmışın ərazilərin delimitasiyası və demarkasiyası prosesi mürəkkəb olacaq, lakin son nəticə uğurlu olacaq. (Sputnik Azərbaycan, <https://sputnik.az/>) Baş nazir "İmed" televanlanının efiyində bildirib ki, məsələnin həlli üçün müvafiq qurumların nümayəndələrindən ibarət xüsusi komissiya yaradılacaq. Lakin konkret nəticələrin əldə olunması üçün adı praktikanan istifade olunacaq. "Azərbaycan dan olan həmkarlarla birgə işləyəcək komissiyanın heyəti hökumətin növbəti iclasında təsdiqlənəcək", - deyə Baxtadze vurğulayıb.

Azərbaycan XİN-in mətbuat katibi Leyla Abdullayeva bundan əvvəl demişdi ki, Azərbaycan həmişə Azərbaycan-Gürcüstan sərhədinin tezliklə delimitasiya olunmasının tərəfdarı olub və bu prosesi ən qısa müddət ərzində başa çatdırmağa hazırlır.

Lakin Bakının obyektiv mövqeyinə baxmayaraq, gürcü tərəf inadla sərhədlerin dəqiqləşdirilməsini tezləşdirməye çalışır. Hətta Gürcüstanın din xadimləri də qədim alban kilsəsinə iddialarını davam etdirir, konflikt yaratmağa cəhd göstərilər.

Gürcüstan-Azərbaycan sərhədində təxribatçı aksiya

"Güç birlikdədir" adlı təşkilatın üzvləri Keşikçidağ məbədində zəncirvari etiraz aksiyası təşkil edib; hər iki ölkənin sərhədçiləri prosesi səkitcə izləyib...

Gürcüstan rəhbərliyi ölkənin məhz Azərbaycanın sayəsində ayaqda olduğunu unudur. Tekcə bir faktı xatırladaq: cari ilin aprelində Gürcüstan Azərbaycandan 177 milyon kubmetr təbii qaz idxlə edib. Gürcüstanın təbii qaza olan tələbatının 97 faizi məhz Azərbaycan tərəfindən ödənilib.

Gürcüstanın "Starvision TV Georgia" telekanalında gürcü politoloq Gela Vasadzenin müellifi və aparıcısı olduğu "Boşaya İqra" (Böyük oyun) programında son günler Azərbaycanın Gürcüstanla sərhəddə yerləşən "Keşikçidağ" (Gürcüstan tərəfinin versiyasına görə "David Qareci") monastır kompleksi ətrafında yaranmış gərginlik müzakirə edilib. Axar.az xəber verir ki, programda qonaq qismində vəkil, Xristian Demokrat Partiyasının lideri Levan Çeidlidze, Azərbaycanın keçmiş xarici işlər naziri Tofiq Zülfiqarov, Qafqaz Strateji Araşdırmlar İnstitutunun direktoru Teymuraz Tumanışvili, politoloq İlqar Velizadə və siyasi şərhçi Tornike Şaramenidze iştirak ediblər.

İlk olaraq çıxış edən Levan Çeidlidze bir-birimizi təhqir etməyi bir kenara buraxıb, SSRİ Nazirlər Şurasının qərarına baxmağın vacibliyini qeyd edib: "Əgər sözügedən ərazi Gürcüstan torpağı kimi göstərliblər, sərhəd

vat'a açıqlamasında politoloq Elxan Şahinoğlu bildirdi. Qeyd etdi ki, gürcü tərəf zəruret olmadan Azərbaycanla 34 faiz raflaşdırılmayan sərhəd məsələsinə əsas müzakirə mövzusuna əvərib: "Halbuki biz danışqlardan imtina etmirik. Rəsmi Bakı

yaşayır, elə etməsinlər ki, biz də onların qarşısında sərt tələblər qoyaq. Bir daha vurğulayıram, bəli, bəzən sərhədlərin tam dəqiqlişdirilməsinin tərəfdarıyıq. Ancaq daha bu cür gərginlik yaratmaq heç bir tərəfə xeyirli olmayıcaq. Gərək onda biz də onlara tərs üzümüzü göstərek. Elə etməsinlər ki, biz də Gürcüstəndə yaşayan azərbaycanlılara muxtarlıyyət tələb edək. Biz ermənilər, abxaz və ya osetinlər kimi etmadık, Gürcüstanın ərazi bütövlüyüne hörmətlə yaşıyor, Gürcüstanın bütün layihələrdə biz aparıcı dövlətə çevrildik. Ancaq çox təessüf ki, Gürcüstanın bir sıra rəsmiləri bize qarşı çox sərt tələblər irələşürler. Onları başa salmaq lazımdır ki, əgər gərginlik yaratılsalar, özlərə də bunun mənfi nəticələri ilə üzləşməli olacaqlar".

XİN-in mətbuat katibi Leyla Abdullayeva "Yeni Müsavat"ın sorğusuna cavab olaraq dedi: "Bundan önce dəfələrə qeyd etdiyimiz kimi, Azərbaycan Gürcüstanla dövlət sərhədinin delimitasiyası prosesinin ən qısa zamanda başa çatmasına tərəfdarlıdır. Bu proses nə qədər tez yekunlaşarsa, bir o qədər də hər iki tərəf üçün yaxşıdır".

Azərbaycanın keçmiş xarici işlər naziri Tofiq Zülfiqarov ise müzakirələrin ictimai tərəfinin düzgün istiqamət yönəlmədiyini qeyd edib. Onun sözlərinə görə, kimlərsə iki ölkə arasındakı münasibətləri pisləşdirməyə çalışır:

"Bunun müxtəlif səbəbləri ola bilər. Bu konflikt ne Gürcüstanın, na də Azərbaycanın məraqları daxilindədir. Məsələnin həlli üçün dövlət strukturları arasında ənənəvi artırmalıdır".

Elxan Şahinoğlu: "Elə etməsinlər ki, biz də Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlılara muxtarlıyyət tələb edək"

xətti buradan keçməlidir, yox, Azərbaycan ərazisi kimi qəbul edilibse, o zaman biz buna hörmetlə yanaşmalıyıq. Kompleksin bizim üçün dəyərini nəzərə alsaq, alternativ variant kimi ərazi mübadiləsi teklif edilə bilər. Azərbaycanda və Gürcüstanda sağlam düşüncəli insanlar qanun çerçivəsində hökmətlərin bu məsələni həll etməsinə çalışmalıdır".

Azərbaycanın keçmiş xarici işlər naziri Tofiq Zülfiqarov ise müzakirələrin ictimai tərəfinin düzgün istiqamət yönəlmədiyini qeyd edib. Onun sözlərinə görə, kimlərsə iki ölkə arasındakı münasibətləri pisləşdirməyə çalışır:

"Bunun müxtəlif səbəbləri ola bilər. Bu konflikt ne Gürcüstanın, na də Azərbaycanın məraqları daxilindədir. Məsələnin həlli üçün dövlət strukturları arasında ənənəvi artırmalıdır".

Gürcüstanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiası sənki bir mərkəzdən idarə olunur. Prezident dedi, anladığ. Lakin ardınca bütün siyasetçilər bu məsələni gündəmə getirdilər. Elə bil ki, Gürcüstanın problemi az imiş, ayrı dərđ-səri yox imiş".

Bu fikirləri isə "Yeni Müsavat"

münasibətlərin gərginləşməsində maraqlı deyil. Elə buna görə də prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Xələf Xələfov yenidən xarici işlər nazirinin müavini vəzifəsinə təyin olundu. Halbuki Xələf Xələfov 5 ay öncəsine qədər elə bu vəzifədə idi. Görünür, Azərbaycan prezidenti de Gürcüstanla sərhəd mövzusundakı danışqları gedikdirmək istəmir. Sərhəd mövzusunda peşəkar diplomat olan Xələf Xələfov Gürcüstanla danışqları Azərbaycanı təmsil edəcək. Gürcü tərəf məsələni niyə teləsdirir, mən anlaya bilmirəm. Olan-qalan strateji müttəfiqlərini də özlərindən küsülu vəziyyətə getirəcəklər. Ermenistanın onların xilaskarıdır, yoxsa Azərbaycanmı? Görünür, bunu anlamaqda çətinlik çəkirlər". Politoloq dedi ki, Azərbaycan danışqları davam etdirməkdə qərarlıdır: "Ancad bu cür təzyiq, şətaj mövqeyini də qəbul edə bilmərik. Danışqlar sakit və rəvan şəkildə aparılmalıdır. Əgər onlar gərginliyi davam etdirməkdə qərarlırlarsa, onda əgər biz də gürçülərə sərt üzümüzü göstərek. Onları yerində oturtmaq lazımdır. Gürcüstanda 500 min azərbaycanlı

□ E.PASASOV,
"Yeni Müsavat"

İstanbulda bələdiyyə seçkilərinin nəticələri ləğv edildi YSK seçkilərin təkrar keçirilməsinə qərar verdi

ayın 6-da Türkiye Yüksək Seçki Kurumu (YSK) martın 31-də keçirilmiş bələdiyyə seçkiləri ilə bağlı toplantı keçirib. AKP və MHP-nin İstanbul bələdiyyə sədri seçkilərinin nəticələrinə dair irəli sürdüyü şikayətlərinən araşdırılması məqsədi ilə keçirilən toplantıda həm iddiacılarım, həm də qarşı tərefin, yəni CHP və İyi Partiyasının argumentləri dinləniləcək. Bu dinləmələrden sonra YSK heyəti qapalı toplantı keçirərək etirazları araşdıracaq və bundan sonra yekun qərar elan olunacaq.

Türkiyə mediasının məlumatına əsasən YSK-nin İstanbul bələdiyyə seçkiləri ilə bağlı mayın 6-da yerli vaxtla saat 14:30-da başlayan toplantısı ən yaxşı halda 12, ən uzağı isə 72 saat ərzində yekun qərar elan edəcək.

Qeyd edək ki, 31 mart bələdiyyə seçkiləri zamanı İstanbulda cüzi fərqli CHP-nin namizədi Əkrem İmamoğlu qalib gəlib. Ancaq daha sonra AKP-nin etirazlarından sonra İstanbulun əksər rayonlarında səslər yenidən sayılıb və bu zaman arada səs fərqi azalsa da, nəticə dəyişməyib. Aprelin 17-də İstanbul seçki komissiyası İmamoğlunun seçildiyini təsdiqləyib və sədr vəsiqəsini təqdim edib.

Ancaq etirazlar davam edib və bu dəfə hakim partiya, eləcə də onun müttəfiqi olan MHP bir sıra dairələrdə qeydiyyatda olmayan şəxslərin səs verdiyi, bəresində məhkumluq olan şəxslərin səsverməyə qatıldığı və bu zaman seçki məntəqə üzvlərinin saxtakarlıq prosesinə qarışdığını iddia edib.

Ötən həftənin şənbə günü açıqlama verən prezident Ərdoğan İstanbul seçkilərində "şübə və korrupsiya" ya yol verildiyini və vətəndaşların təkrar seçki tələb etdiyini bildirib.

Bazar günü isə MHP sədri Baxçalı rəhbərlik etdiyi partiyanın İstanbulda təkrar seçkilərin keçirilməsi fikrini dəstəklədiyi bildirib.

CHP və İstanbul bələdiyyəsinin sədri İmamoğlu isə bu fikirləri tənqid edib. CHP bələ bir qərar olarsa, dövlət başçısını Türkiyədə dövlət rehbərliyinin mühakimə olunduğu ən üst məhkəmə hesab olunan Ali Divana şikayət edəcəyini bildirib.

AKP-nin YSK-dakı temsilçisi Rəcəb Özəl bildirib ki, hakim partiya KHK (Qanun Hökmündə Qərarnamə) ilə qovulanların səs verməsinə dair YSK-ya əlavə şikayət veriblər. Eyni zamanda o, qərarın tez verilə biləcəyini və ya bir gündən sonra verile biləcəyini deyib.

Bazar ertəsi günü toplantıda YSK bir neçə mövzuda qərar verib. İlk baxılan məsələ KHK ilə ixrac edilən şəxslərin səsverməsi ilə bağlı AKP-nin etirazı olub. Yüksek Seçki Kurumu AKP-nin "KHK ilə ixrac edilən şəxslərin səs verməməsi tələbi ilə bağlı müraciəti"ni redd etib. Ali orqanın səra ilə bütün müraciətləri araşdırıldı və hər birinə ayrıraqda cavab veriləcəyi bildirilir.

Maraqlıdır ki, Türkiyədə İstanbul seçkilərinin nəticələri ilə bağlı YSK qərarı gözənləndiyi bir vaxtda, bazar ertəsi günü İstanbul bələdiyyəsinə gözənlənməz ziyyərət baş verib. Türkiyənin ən nüfuzlu şəxslərindən biri, Koç Holdingin İdare Heyətinin sədri Ömer Koç İstanbul bələdiyyəsinə gələrək Əkrem İmamoğlu ilə görüşüb. Görüşlə bağlı xəbərdə qeyd olunur ki, Koç Holding rəhbərliyi İmamoğluna yeni dönmədə əməkdaşlıq etməyə ümidi etdiğini bildirib.

Türkiyənin ən nüfuzlu ailələrindən birinin temsilçisinin kritik YSK toplantılarından bir neçə saat əvvəl İmamoğlunu ziyyərət etmesi bir mənada iş dünyasının İstanbul prosesi ilə bağlı mesajı mənasına gəlir.

Bu arada bazar ertəsi 1 dollar 6 lira heddiyi keçib. Bu isə seçkilərin nəticələrinin ləğv olunmasının Türkiye iqtisadiyyatına ciddi zərbe vuracağı mesajı kimi yozulur.

Türkiyənin Ali Seçki Kurumu (YSK) hakim Ədalət və İnkıfət Partiyasının (AKP) martın 31-də İstanbulda keçirilmiş bələdiyyə seçkilərinin nəticələrinin ləğvi ilə bağlı müraciətinə baxıb və dünən axşam yekun qərarını açıqlayıb.

ONA-nın xəberinə görə, YSK-nin iclasında seçkilərin nəticələri ləğv olunub və təkrar seçki keçirilməsinə qərar verilib.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU,
"Yeni Müsavat"

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Qarabağa dair sülh danışqlarında canlanma yarandığı günlərdə, hətta liderler seviyyəsində görüşlərin keçirildiyi saatlarda təxribatçı hərəkətlərə yol verən Ermənistan indi Azərbaycanı gərginlik yaratmaqdə ittiham edir. Ermənistan mətbuatının son günlər yazdıqları isə çıxılmazlıq əlaməti sayıyla bilsə.

İşgalçi ölkənin mediası son günlər Ermənistan rəhbərliyinin qeyri-konstruktiv davranışlarını görməzdən gəlməkə yanaşı, temas xəttində və cəbhədəki gərginliklərə görə Azərbaycanı suçlamağa cəhd edir. Erməni tərəf unudur ki, Vyana danışqları gedən zaman digər ölkənin yeni ərazilərini işğal etməklə hədələyən Azərbaycanın yox, Ermənistanın müdafiə naziri olur. Yalnız bundan sonra Azərbaycan tərəf bəyan etdi ki, belə bir iştaha düşərsə, Ermənistanın müdafiə naziri ilə İrəvanda görüşməli olacaqlar. Lakin Ermənistanın müdafiə naziri neinki xəberdarlıqdan dərs çıxartmadı, hətta Azərbaycanla sərhəddə gelib təxribatlarını davam etdirdi. Neticədə son bir neçə gün ərzində Ermənistanın iki hərbçisi başından ölümcül gülə yarası alıb.

Əslində erməni xalqı yad ölkədə məhv olan gənclərə görə Ermənistan hakimiyətində olanların yaxasından yapışmalıdır. Çünkü Nikol Paşinyanın oğlu - Karabağa xidmətə göndərdiyini deyib xalq toplamağa çalışsa da, fakt budur ki, on səngərdə dayananlar sırasında onun oğlu yoxdur. Erməni rəsmilərinin müxtəlif təxribatlarına Azərbaycan tərəfin tutarlı cavab vermesi düşməni xeyli həyecanlandırdı.

Üstəlik, Ermənistan Azərbaycan Ordusunun temas xəttidə aktivləşməsindən və Türkiyə-Azərbaycan təlimlərindən qorxuya düşüb. Ermənistan mediası Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində yerləşdirilən erməni hərbi birləşmələrinin əsgərlərinin müəmmali şəkildə gülə yarası aldılarını, yaxud yoxa çıxıqlarını yazıb.

"Lragir" sayının məlumatına görə, aprelin 30-da 32 yaşı gizli Arğıçı Stepxanyan başından gülə yarası alıb. Mayın 4-də isə 1998-ci il təvəllüdü əsgər Aqanik Zorolyan yaranıban. "Bununla yanaşı, 1-3 may tarixində Azərbaycan və Türkiye Silahlı Qüvvələri "Mustafa Kamal Atatürk-2019" təlimləri keçirdilər. Cəbhədə baş verənlər fonunda bu təlimlər diqqət çəkir", - erməni yazıçı yazıb.

Qarabağ

Ermənistan rəhbərliyindən savaş tətikləyən daha bir təxribat

Erməni faşistləri faşizm üzərində qələbəni Şuşada qeyd etməyə hazırlaşır; **politoloq**: "Mütəqəş şəkildə güc nümayiş etdirməklə erməniləri danışqlar masasına əyləşdirmək və ərazi bütövlüyüümüz çərçivəsində bu məsələyə son qoymaq lazımdır..."

Maraqlı budur ki, düşmən özünün itkilerini bir neçə gündən sonra açıqlayır, sanki fakti içti-maşdır. Publika.az yazır ki, erməni əsgərlərin yaralanması və ya yoxa çıxmışının digər versiyası kimi ordu daxilindən çəkışmeler də göstərilir. Belə ki, erməni zabitlər, yaxud əsgərlər bir-biri ilə qarışdırma yaşayır, bəzən bir-birini gülləyərək, günahkar kimi Azərbaycan tərəfini göstərirler.

Bu versiyanın həmişə mövcud olduğunu diqqət çəkən erməni şərhçi Karpis Paşoyan isə son dövrələr Azərbaycan Ordusunun Dağlıq Qarabağ danışqları fonunda aktivləşdiyini bildirib. "Faktların analizi göstərir ki, Azərbaycan danışqlara paralel olaraq, cəbhədə vəziyyəti əle alır. Hazırda baş verənlər "aprel mühərabəsi"ndən öncəki vəziyyəti xatırladır. Bakının addımları İrəvanın manevr imkanlarını dəraldır", - deyə o yazar.

"Atlas" Araşdırıcılar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu Ermənistanın həyəcanlanması fonunda Türkiyə-Azərbaycan hərbi müttəfiqliyinin daha da dərinləşdirilməsinin tərəfdarıdır:

"Ötən həftənin vacib hadisələrindən biri kimi 1-3 may tarixində Azərbaycanın Türkiyə ilə birgə hərbi təlimlərini göstərə bilərik. İki ölkə arasında birgə hərbi təlimlər tez-tez keçirilir. Eyni günlərdə Türkiyədə beynəlxalq hərbi sərgi keçirilir. Azərbaycanın müdafiə naziri Zakir Həsənov Türkiyədəki sərgida iştirak etdi. Azərbaycan Türkini istehsal etdiyi hərbi texnikaya maraq göstərir. Bu, o demekdir ki, yaxın gelecekdə Azərbaycan Türkiyədən daha çox hərbi texnika ala bilər. Ermənistan və Dağlıq Qarabağ separatçıları Azərbaycan-Türkiyə hərbi əməkdaşlığından narahatdır. Onlar Azərbaycan-Türkiyə hərbi təlimlərini özleri üçün təhlükə kimi görürler. Erməni separatçıları hesab edirlər ki, hərbi təlimlər zamanı Azərbaycan ordusu temas xəttində hansısa hücum əməliyyatları həyata keçirə bilər. Separatçıları onu

da deyirlər ki, Türkiyə ordusu Azərbaycan ordusunun gücənməsi üçün bütün imkanlardan istifadə edir, təcrübəsini bölüşür və s. Separatçılar həqidlərlər. Azərbaycan Türkiyə ordusunun döyüş təcrübəsini öyrənir. Azərbaycanın Türkiyədən alacağı hərbi texnikadan gələcəkdə istifadə oluna bilər. Türkiyə Azərbaycanda hərbi bazalar yerləşdirərək, bu, Azərbaycan torpaqlarını işğal edən Ermənistən daha çox qorxudacaq".

Bu arada Ermənistan 9 may faşizm üzərində qələbə günü münasibətə keçiriləcək aksiyada Dağlıq Qarabağla bağlı şəhərlər səsənləndirməye hazırlanır. Publika.az xəbər verir ki, 9 may tarixi her il faşizm üzərində qələbə günü kimi qeyd olunur. Postsovet məkanında bütün respublikalar bu tarixdə II Dünya müharibəsində faşizme qarşı mübarizədə həlak olanları yad edir və həmçən olaraq "Ölməz alay" yürüşünü keçirir. Lakin illər dəfə Ermənistan 9 may tarixini düşmənlik simvoluna çevirməye hazırlanır. Belə ki, "Ermənistanın ölməz alayı" ictimai təşkilatının rəhbəri Qoar Qumaşyan bu il İrəvanda keçiriləcək yürüşün dönyanın digər ölkələrdəki analoji yürüsdən fərqlənəcəyini açıqlayıb. "9 mayda insanlar I Qarabağ müharibəsi və "aprel mühərabəsi"nin "qəhrəmanlarının" şəkilləri ilə yürüşə çıxacaqlar. Ermənistanın faşizm üzərində qələbə günündə keçirəcəyi yürüş digər ölkələrdən bununla fərqlənəcək", - deyə o bildirib. Yürüş tekçə İrə-

vanda yox, Gümrüdə, Vanadzorda, Kapanda, İcəvanda və Azərbaycanın işğal altındaki Xankəndi şəhərində də keçiriləcək.

Rusiyalı konfliktoloq Yevgeni Mixaylov isə Ermənistanın addımının yanlış olduğunu, "Ölməz alay" yürüşünün mahiyyətinin dəyişdirilməsinin doğru olduğunu vurgulayır. "Bu yürütüş faşizmə qarşı döyüşmüs insanların yad edildiyi mərasimdir, Qarabağda döyüşənlərin bura daxil edilməsi hörmətsizlidir. Ermənistanın belə bir addıma hazırlaşması "Ölməz alay" ideyasına kölgə salmaqdır", - deyə o bildirib.

Y.Mixaylov Rusiyanın Ermənistanın bu davranışına qarşı diplomatik addımlar atmayıñ vacibliyini də qeyd edib.

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, 9 may tarixi alman faşizmi üzərində qələbə günü kimi Azərbaycan xalqının da bayramıdır: "Lakin bu gün həm də Şuşanın erməni faşistləri tərəfindən işğal olunduğu gündür. Ermənilər həmin günü Şuşada hərbi parad keçirməklə qeyd edirlər və bu gün həm faşizm üzərində qələbə adı altında, eyni zamanda Şuşanın "alınması" və qondarma qurumun ordusunun yanrananı kimi də qələmə verilər. Bütün bu addımların da münaqişənin həlli ilə bağlı danışqların getdiyi ərefədə daha da böyük mühərabə haqqında ümumi yaddaşı yumaq

cəhdidir. Ermənistan bununla böyük bayramı siyasişdirir və bundan siyasi kapital qazanmaq isteyir. Halbuki "Ölməz alay" nizamnamesində bu yürüşün siyasetdən kənar olduğu yazılıb. Hesab edirəm ki, Ermənistanın bu addımı tekçə Rusiyada yox, digər MDB ölkələrində də qəzəb doğuracaq, çünkü bu, faktiki olaraq, dünya mühərabəsində həlak olanların xatirəsinə hörmətsizlidir", - deyə ekspert bildirib.

Y.Mixaylov Rusiyanın Ermənistanın bu davranışına qarşı diplomatiq addımlar atmayıñ vacibliyini də qeyd edib.

İşgalçi ölkənin sərgilədiyi davranışlara Azərbaycan tərəfinin necə reaksiya verməli olduğunu barədə müxtəlif fikirlər səslənir. Bəzi ekspertlər hesab edir ki, beynəlxalq hüquqa açıq şəkildə meydan oxuyan, sülh danışqlarının pozulmasına yönük təxribatçı hərəkətlərə el atan

ışgalçıya sarsıcı zərbələr endirilərsə, Ermənistan bu sayaq addımlara son qoyar. Ele bu günlərdə Azərbaycan və Ermənistanın XİN başçılardan Vansinqton görüşünün anonsu verilir. Lakin işgalçi gələn tank təlimləri keçirir, gələn Qarabağda "qələbə günü" münasibətə tedbirə keçirəcəyini bəyan edir. Bütün bunlar isə Azərbaycanın heysiyətine toxunmaq və savaşı tətikləməkdir. Ele isə niye düşmənin təxribatı adekvat cavabını almasın? Hələlik rəsmi Bakı məsələyə münasibət bildirməyib.

A.Nağıyevin isə məsələyə reaksiyası belə oldu: "Təessüf hissili ilə qeyd etmək lazımdır ki, bu parad keçirmələr ermənilər üçün bir əmənəyə çevrilib və ATƏT-n Minsk Qrupunun üzvü olan dövlətlər də buna heç bir reaksiya vermir. Təsəvvürə belə

Yarışların küçələrdə yaratdığı zibil "dağları"

Official Confirmation for **Q1 2019**

 socialbakers verifies that

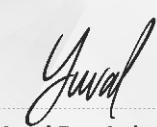
a **100% Total Response Rate on Facebook**

from January 1st, 2019 to March 31st, 2019 makes

Bakcell

Socially Devoted

Yuval Ben-Itzhak
Chief Executive Officer

For more information, visit www.socially-devoted.com

«Bakcell» “Facebook” üzərindən müraciətlərin cavablandırılmasına yüksək nəticə göstərib

Azərbaycanın İlk Mobil Operatoru və Ən Sürətli Mobil Internet Provayderi «Bakcell» şirkəti abunəçilərin müraciətlərinin “Facebook” üzərindən effektiv cavablandırılmasına görə növbəti dəfə “Socially Devoted” sertifikatı alıb.

Böyük şirkətlərin sosial şəbəkələrdəki fəaliyyətinin monitorinqini həyata keçirən “Socialbakers” şirkəti 2019-cu ilin I rübündə daxil olan sorğuların «Bakcell» tərəfindən 100%-ni cavablandırıldığını qeyd edib.

«Bakcell» şirkəti son bir neçə ildə abunəçi müraciətlərini 100% cavablandıraraq ən yüksək nəticəyə nail olub.

Yüksək keyfiyyəli xidmetin göstərilmesi və müştəri məmənnuniyyəti «Bakcell» in fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindəndir. Sosial şəbəkələr məhsul və xidmətlər haqqında məlumatların geniş abunəçi bazasına daha effektiv şəkildə çatdırılması və abunəçilərin suallarının cavablandırılması baxımından «Bakcell» in vacib kommunikasiya vasitələrindən biridir.

Ön bazar, mayın 5-də Bakıda 4-cü dəfə qacış marafonu keçirildi. “Küləyə qalib gal” şüarı altında keçirilən marafonun budefəki qalibi ugandalı iştirakçı Ssenyance İsmayılov olub. İran təmsilcisi Məhəmməd Cəfər Moradi 2-ci, həmyerimiz Elman Abışov isə 3-cü yeri tutub. Qadınlar arasında isə ukraynalı Valentina Poltavskaya, şotlandiyalı Suzanne Matonti və Azərbaycan təmsilcisi Anna Yusupova müvafiq olaraq 1-3-cü yerləri tutublar.

Qeyd edək ki, marafon Dövlət Bayraqı Meydanından start götürərək, Bakı Olimpiya Stadionuna qədər 21 kilometr məsafəni əhatə edib. Hər il daha çox iştirakçı ilə diqqət çəkən marafonda bu dəfə 22 min 320 nəfərin qeydiyyatdan keçdiyi bildirilir. Onların arasında yerli vətəndaşlarla yanaşı, ABŞ, BƏƏ, Böyük Britaniya, Cənubi Afrika, Fransa, İran, Rusiya, İspaniya, Türkiye, Ukrayna və digər ölkələrdən gələn əcnəbilər, müxtəlif səfirlilik nümayəndələri və rəsmiləri olub. Beləliklə geniş şəkildə keçirilən marafon ictimaiyyət tərəfindən də maraqla qarşınlanıb.

Lakin marafondan sonra iştirakçılar tərəfindən küçələrin səkisine atılmış plastik su qabları sosial şəbəkələrin müzakirə obyektinə çevrildi. Bunu bağı bağışlanan fotosu izleyicilər tərəfindən müzakirəyə çıxarılib. Əksəriyyət yaranmış vəziyyətin əslində normal hal olduğunu bildirən də, buna eks fikir söyleyənlər də olub. Məsələn, İsraili Əlili adlı facebook sosial şəbəkə izleyicisi buna öz etirazını “Təcili bir dənə də marafon keçirib, bu zir-zibiliyi yığışdırmaq lazımdır” şəhəri ilə bildirib.

Zeynəb Əliyeva adlı istifadəçi isə qeyd edib ki, marafon yarışlarında su qablarının yere atılmaması absurdur: “Gözəl insanlar, hansısa fotonu paylaşın tənqid fikirlərinizi bildirmədən önce, bir az araştırma etsəniz, yaxşı olmazmı? Marafon yarışlarında su qablarının yere atılmaması daha absurdur, nəinki atılması. Kifayət qədər uzun məsafədən səhəbət gedir. Bütün marafonlarda su qabları yol kənarına atılır”.

Diger istifadəçilər isə London və digər ölkələrdə keçirilən yarışlardan sonra yaranmış zibilliyyi adətən zibil maşınları tərəfindən, Azərbaycanda isə yaşlı qadın süpürgəcilerin isə təmizlədiyini diqqətə çat-

Sosioloq: “Bu məsələdə daha çox marafon təşkilatçıları qınanılmalıdır”

diraraq, öz narazılıqlarını bildiriblər. Qeyd olunub ki, həm neqliyyatın intensiv hərəket olur.

Bəs ölkəmizdə bu cür vəziyyətin bir daha yaranması üçün hansı addımlar atılmalıdır və yaxud planlaşdırılır?

Məsələ ilə bağlı Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti ilə əlaqə saxlayıb, mövqə öyrənməyə çalışsaq da, çoxşaylı zənglərimiz cavabsız qaldı.

“Adətən bizdə bu cür xoşagelməz vəziyyətlər yarananda qeyd edirlər ki, hansısa filan ölkədə də belədir. Ən əvvəl düşünmək lazımdır ki, bu yaxşı, yoxsa pis hərəkətdir? Əgər pis hərəkətdirse və başqa ölkədə varsa, biz niye ondan nümunə götürmeliyik?”

Bu sözləri sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a danışarkən bildirdi. Sosioloq qeyd etdi ki, bu cür məsələlər əslində tənqid olunmalıdır: “Belə hallar əhalinin davranışının göstəricisidir. Ümumiyyətlə, son vaxtlar bütün dünyada əhalinin keyfiyyəti haqqında tez-tez sosioloji araşdırılmalar aparılır, yazilar dərc olunur. Getdikcə əhalinin

keyfiyyəti məsəlesi olduqca aktivləşir. Keyfiyyətin əsas göstəricilərindən biri ictimaiyyətdə, toplum arasında davranışdır. Tez-tez şahidi oluruq ki, kimlərə maşınla gedərək və yaxud yolda olarkən elindəki zibili, torbanı yere atır. Bu cür davranışlar toplum barəsində mənfi rəy, fikir yaradır. Belə problemləri artıq aradan qaldırmalıyıq”.

Sosioloqa görə, bu məsələdə daha çox marafon təşkilatçıları qınanılmalıdır: “Əvvəlcən iştirakçılar maarifləndirilə bilər ki, plastik qabları yere atmaq, zibillik yaratmaq olmaz. Və yaxud bununla bağlı hansıa cərimələr tətbiq edilə bilər, o zaman heç kəs əlindəkini yere atmaz. Son vaxtlar tez-tez sosial şəbəkələrdə ərəb turistlərin biabırçı hərəkətləri ilə bağlı paylaşımalar edilir. Amma günah turistdə deyil axı, günah turizm şirkətlərindədir. Yəni turizm şirkətləri əvvəlcən ölkəyə gelən turistlərə məlumat verməlidir ki, burada nə etmək olmaz, hansı davranış qıcıqla qarşılına bilər və saire”.

□ Xalida GƏRAY,
“Yeni Müsavat”

Azərbaycanda yeni fəslin gelişilər ilə bazarlara yeni məhsullar çıxmışdır. Qiymətlər müəyyən qədər ucuzlaşmışdır. Bu qış ölkə əhalisi xüsusən ərzaq bazardakı qiymətlər sərindən xeyli əziyyət çəkdi. Hökumət isə əhalinin alıcılıq qabiliyyətinin azalmasına əsas götürərək, bir çox sosial addımlar atdı. Müxtəlif sosial qrupların aldığı əmək haqqı, pensiya, sosial müaviniyyət və təqaüdlər artırıldı. Ərzaq bazarda qiymətlərin düşməsi üçün hökumət əlindəki müəyyən iqtisadi riçaqlardan istifadə etdi. Digər tərəfdən, manat sabitliyini qorudu, problemlə kreditlər həllini tapdı. Kredit faizlərinin azalması gündəmə gəlməklə yanaşı, real iqtisadiyyatın maliyyəye çıxış imkanlarının artırılması da əsas müzakirə mövzularından biridir.

"Yeni Müsavat" olaraq bütün bu baş verənləri iqtisadçı ekspert Rəşad Həsənovla təhlil etməyə çalışdı.

- *Rəşad bəy, ilin ilk 4 ayı, başqa sözlə, qış fəsli geridə qaldı. Ölkə iqtisadiyyatı qısdan necə çıxır?*

- 2019-cu ilin əvvəli həm sosial, həm iqtisadi, institutsiyal baxımdan irəliyə doğru atılan addımlarla xarakterize oluna bilər. İlk növbədə onu qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı artıq 2019-cu ilə yeni bir Vergi Məcəlləsi ilə, yeni sosial siğorta qaydaları ilə başladı. İlin ilk aylarında xüsusilə leqallaşma istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər müəyyən qədər yanvar-fevral aylarında qiymət artımlarına kəskin şəkildə təsir göstərdi. Bir sıra şirkətlər ilin ilk aylarında fealiyyətlərini minimum həddə qədər azaltdı. Yeni tədbirlər fonunda öz fealiyyətini uygunlaşdırmaq məqsədile bazara yeni qiymətlərlə məhsullar təklif etməyə başladılar. Burada leqallaşmadan qaynaqlanan xərclərin qiymətlərin üzərinə əlavə olunmasını da müşahidə etdik. Ancaq ilin ilk aylarında müəyyən qədər institutsiyal dəyişikliklərə start verilməsi ilə bağlı mesajlar görmüş olduq. Xüsusilə de 2018-ci ilin yekunları ilə bağlı keçirilən müşaviri qeyd etmək istədim ki, orada əhəmiyyətli bir məqam öz əksini tapdı. Bu da ölkə başçısı tərəfindən səsləndirilən idarəetmənin köhnəlməsi və yeni çəqirışların olmaması idi. Bu fikir əslində problemin daha dolğun formada təsdiq olunması idi. Azərbaycanda son 3 ildə müxtəlif istiqamətlərdə islahatlar, dövlət proqramları, yəni təşviq mexanizmləri yaradılması, yeni institutların formalşaması və sair kimi addımlar atılsa da, biz real olaraq iqtisadiyyatda müvafiq artım tempini görmedik. "Doing business" indeksində Azərbaycan bərdən-birə iki il ərzində 38 pille irəliliyi, ancaq iqtisadiyyatda müvafiq inkişaf tempini görmədik, investisiya axınlarının şahidi olmadıq. Bunun da səbəbləri fun-

"Sosial-iqtisadi sferada atılan addımlar pozitivə doğrudur" - 4 ayın yekunları

Iqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov: "Dünya bazارında neftin qiyməti Azərbaycanın maraqlarına uyğun şəkildə dinamika nümayiş etdirir"

mental amillərlə bağlıdır. Bu da daha çox idarəetmən qaynaqlanır. O baxımdan bu-nu 2019-cu il üçün əhəmiyyətli fikirlərdən biri hesab ediləm. Hökumət bundan sonra öz islahatlarında qeyd olunan məqami nəzərə alacaq.

- *Sosial artımlarla bağlı qərarları necə dəyərləndirirsiniz?*

- Sosial-iqtisadi sferada atılan addımlar pozitive doğrudur. Son 3 ildə əhalinin alıcılığı kifayət qədər azalmışdır, imkanları mehdud idi, əhalinin yoxsullaşma səviyyəsi artırdı. Minimum orta aylıq əmək haqqının artırılması, minimum pensiya həddinin artırılması, aztəminatlı həssas sosial qruplar üçün müaviniyyətin həcmiin artırılması ilə bağlı qəbul edilən qərarlar və son olaraq, qazın illik limitinin göz-

lənilidiyi səviyyədə olmasa belə, müəyyən qədər artırılması kimi məqamlar müsbət doğru dəyişikliklərdir. İlin ötən dövrü üçün müsbət qiymətləndirilən məqamlardan biri de problemlə kreditlərin həlli ilə bağlı qəbul edilən qərar idi. Uzun müddət bununla bağlı ictimai müzakirələr getdi, tərəflərin yaranmış zərəri bölüşməsi təklif olundu. Ancaq bu qərar sektor üçün gözlənilməz bir qərar idi. Qərarın özündə müəyyən çatışmazlıqlar da var. Proqram hazırlanarkən müəyyən diskriminativ elementlər öz əksini təpib. Ancaq buna baxmayaraq müəyyən qədər əhalinin borc yükünün azaldılması, bank sektorunda aktivlərin sağlamlaşdırılması istiqamətində qəbul edilən qərarın icrası kifayət qədər əhe-

miyyətli olacaq. Burada məsələnin əhəmiyyətini artırın diğər məqam isə ondan ibarətdir ki, ölkədə maliyyəye çıxış imkanları məhduddur. Biz bu gün kiçik və orta sahibkarlığın inkişafından danışırıq. Ancaq bank sektorunuz buna hazır deyil. Ölkədə maliyyə institutları inkişaf etməyidir. Yegane maliyyə mənbəyi olaraq bank sektor çıxış edir ki, o da iqtisadiyyata lazım olan dəsteyi verə bilmirdi. Bu da kapital problemimizi daha da dərinləşdirdi. Atılan addım artıq banklara inkişaf həyata keçirməsinə getirib çıxara bilər. Bunlar müsbət məqamlardır. Eyni zamanda nisbətən zəif halqlar da var ki, onlar qalmaqdadır.

- *Bəs iqtisadi inkişaf tempini yetərlə hesab edirsinizmi?*

- Bu il iqtisadiyyat 3 faiz in-

kişaf etdi, lakin bu daha çox neft sektorunun hesabına baş verdi. Neft sektor bu il 5 faiz ətrafında inkişaf tempini göstərdi ki, bu da iqtisadi inkişafın əsas faktorudur. Neft sektorundakı artımın səbəbi isə qaz hasilatının 35 faizdən yuxarı artması oldu. Azərbaycan iqtisadiyyatında yenidən enerji asılılığı hiss olunmaqdadır. Dünya bazarında neftin qiyməti Azərbaycanın maraqlarına uyğun şəkildə dinamika nümayiş etdirir. Neft orta qiyməti ötən 3 ay ərzində 67 dollara çatıb. Bu da ölkəyə daxil olmaların həcmində müsbət təsir göstərməklə tədiyyə平衡 balansında profisiyi artırır. Digər tərəfdən, strateji valyuta ehtiyatları artır ki, bu da önemli məqamdır.

- *Manatın məzənnəsi ilə bağlı siyaseti necə qiymətləndirirsiniz?*

- Təəssüf ki, Mərkəzi Bankın siyaseti dəyişmir, diqətə məzənnəsi davam edir. Bildiyiniz kimi, Mərkəzi Bankın bununla bağlı bir xəbərdaredici bəyanatlar səsləndirdi ki, biz yənə də əvvəlki dövrlərdə iqtisadiyyat üzən məzənnə rejimine həsrətliyət göstərməyə uyğunlaşıblar ki, bu da artıq strateji yol xəritələrində nəzərdə tutulduğu kimi 2020-ci ildə ölkənin üzən valyuta rejimine keçidi dövründə bərdən-birə ciddi risk formalaşdıracaq. Amma təəssüf ki, bu məqam qeydə alınır.

- *Monitar siyasetdə yumşalımlar hiss olunur, iqtisadiyyatın buna reaksiyası adekvatdır mı?*

- Bəli, ilin əvvəlində uçot dərəcəsinin azaldılması ilə bağlı qəbul edilən qərarlar ilin ilk aylarına təsadüf etdi. Ancaq biz iqtisadi və maliyyə sektorunda müvafiq reaksiyani görmürük. Bunun da səbəbi odur ki, faktiki olaraq uçot dərəcəsi aləti bu gün qeyri-işləkdir, Mərkəzi Bankın mərkəzələşdirilmiş kreditlərinin həcmindən az olması və sair kimi faktorlar prosesdə uçot dərəcəsinin azaldılmasının pul kütlesi həcmindən təsir etmesi imkanlarını məhdudlaşdırır. Kredit faizlərinin dərəcələrinin azalması imkanlarını minimu-

ma endirir.

- *Ərzaq sektorunu ilə bağlı durum necədir, qısdan necə çıxdıq?*

- Qiş ayları məhsulun bitmə dövrü olduğu üçün burada təbii qiymət artımı müşahidə olunur. Bu, qəbul olmuş bir haldır. Bununla yanaşı, biz 2019-cu ilin əvvəlində müəyyən məhsullarda çox kəskin qiymət artımını müşahidə etmiş olduq. Bunun səbəbi isə odur ki, bir tərəfdən ixracın təşviqi ilə bağlı görülen işlərin nəticəsində ölkədə istehsal olunan məhsulun xarici bazarlara axını üçün daha optimal şərait formalaşıb. Digər tərəfdən isə bazar iştirakçılara düzgün proqnozlaşdırma apara bilməməsi, daha az məhsul istehsal etməsi kimi elementlər qiymətlərə təsirini göstərdi. Bəzi məhsullar üzrə qiymətlər gözlənilmədiyi halda çox kəskin şəkildə bahalasdı.

Bununla bağlı hökumət daha çevik bir siyaset həyata keçirməyə çalışdı. Xüsusilə də idxala rüsumun azaldılması, ixrac rüsum tətbiq edilməsi kimi addımlar atıldı. Lakin bəzi hallarda hökumət tərefindən verilən qərarlar tələsilik oldu ve fermerlərin maraqları düşünülmədi. Sonradan bir-iki gün ərzində qərarın müəyyən qədər yumşaldılmasının istiqamətində addımlar atımaq məcburiyyətində qaldı.

- *Bu qiş iqtisadi sektora damğasını vuran hadisələrdən biri də "Diqlas" oldu. Mallarıni itirən sahibkarlara dövlət yardımını verildi. Bu hadisə başqa hansı məqamlarla yadda qaldı?*

- Burada xüsusi qeyd etmə istədim bir məqam var ki, "Diqlas" yanğını Azərbaycanın biznes sektorunun sınağı hesab edilə bilər. Azərbaycanın biznes sektor bu yanığın sınağından çıxa bilmədi. Bu yanığın onu göstərdi ki, biznesin əhəmiyyətli hissəsi qeyri-leqaldır. Müvafiq institutlar, o cümlədən siğorta institutu iqtisadiyyatda formalaşdırıb, iqtisadiyyatda siğortanın tətbiqi minimum həcmidərdir. Bundan başqa, aidiyyəti dövlət strukturlarının müvafiq istiqamətdə həyata keçirdiyi siyasetin özündə dənəqsanlar var və bu strukturlar öz işlərini qeyri-peşəkar şəkildə idarə edirlər.

□ **Nərgiz LİFTİYEVA,**
"Yeni Müsavat"

ÜSAVAT

Son səhifə

N 98 (7268) 7 may 2019

Pişiklər 22 gün maşında ac-susuz qalsada ölmədi

Kanadanın Edmonton şəhərində heyvan müdafiəçiləri təsadüfən üç pişiyi maşında unudublar və 22 gün sonra onları xatırlayıblar. CBC-nin verdiyi xəbərə görə, heyvanlar sağ qalmaga nail olublar. Edmonton Humane Society təşkilatı baş vermiş insidentlə bağlı öz facebook səhifəsində üzrxahlıq yayımlayıb.

Pişikləri Edmontonda ki sığınacağa 27 martda gətiriblər. Belə ki, maşının boşaldılması zamanı fəallar həmin üç pişiyin olduğunu qəfisi görmeyiblər. Onu ancaq 18 aprelədə fərq ediblər. Həmin tarixdə işçi heyəti yeni evsiz heyvanları daşımak üçün hadisə yerine gəlib. Heyvan müdafiəçiləri qeyd ediblər ki, bütün bu müddət ərzində pişiklər acliq və susuzluqdan əziyyət çəkiblər. Bundan başqa, onların pəncələrində sidikdən yaranan yanıklar olub. Amma xoşbəxtlikdən onlar nəsə ciddi xəstəliyə tutulmayıblar və zədə almayıblar.

Heyvan müdafiəçilərinin sözlərinə görə, pişiklər artıq tamamən bərpa olunublar və özlərinə yeni sahiblər də tapıblar. Təşkilat bu incidentlə bağlı həssas bir araşdırma aparıb və maşınların boşaldılması ilə bağlı yeni qaydalar qəbul edib. Onlar bunu sözügedən halların yenidən yaşanmaması üçün ediblər.

Yuxuda rəqəm gördü, cekpot udub

Amerikanın Merilend bölgəsində bir qadın yuxusunda gördüyü rəqəmləri lotereya biletinə yazaraq cekpot udub. Bu barədə informasiya portalı olan UPI xəbər verib. Yaşlı amerikalı həftənin cüümə axşamı günü mükafat udmaq üçün lotereya biletini əldə edib. Daha sonra isə birincini unudaraq daha bir bilet alıb. Hər iki biletdə qadın 4-8-11-21-27 rəqəmlərinin kombinasiyasını yaziib. Amerikalının sözlərinə görə, 24 il əvvəl bu rəqəmləri deyən şəxs onun yuxusuna girib. Ondan sonra qadın istisnasız olaraq bu rəqəmlərdən ibarət lotereya oynayıb.

Hər bir bilet ona 50 min

dollar mebləğində cekpot ömründə ilk dəfə lotereya getirib. Qadın ötən uduşlarдан da bir neçə oyundan oynamış və nəticədə 101.6 min dollar qazanıb. Aprel ayında xəbər verildi ki, Amerikanın Nyu Cersi ştatında bir qadın

sahin yanına qaçıb. Timsah insanların qışqırıq sədaları altında iti yeyib.

Qəmlənən heyvan sahibi deyib ki, itin yeyilməsinə görə olduqca qəmgin olsada, o, təkcə Kessini ittihad edə bilməz. Çünkü Kessi bir timsahın etmeli olduğu şeyi edib: "Gec və ya tez bu, baş verməli idi".

Hensen şəhər həyatından qaçmaq üçün 15 il bundan əvvəl adaya köçüb, özünə böyük olmayan bir hotel açıb, itlər, timsah və quşlar alıb. Onun bundan öncəki iti ətrafdakı insanları qorxutmaq, altı kiloluq Pippa isə cəsəratla timsahların üstünə atılıb, onların yeməyini ələ keçirmək qabiliyyətinə malik idi. Hensen qeyd edib ki, onlara bunu xüsusi olaraq öyrətməyib və bu təhlükəli vərdişdən yayındırmağa çalışsa da, buna nail ola biləməyib.

Kişi özüne yeni it almağa hazırlaşır. Amma almadan önce həmin itin timsahları təqib etmek istəmədiyindən əmin olmaq istəyir.

Timsah onu hırslaşdırın iti yedi

Australiyada timsah on il boyunca onu hırslaşdırın iti yeyib. Lenta.ru saytının xəbərini görə, o qədər də böyük olmayan adada, Adelaida çayının kənarında yaşayan avstraliyalı Kay Hensen bağlı sahədə saxladığı timsahı ilə iti arasındakı oyuna hər zaman azarkeşlik edib. O, itinə yem ataraq onun timsahının yanına qaçması və sonuncunun da timsahı qıcıqlandırmamasına nail olub. Amma son 10 ildə ilk dəfə olaraq it ona sümük atılarkən birbaşa tim-

QOÇ - Yalnız saat 12-14 arası gərgin keçə bilər. Qalan saatlarda iştirakçı olduğunuz bütün proseslər zövqünüzle vəhdət təşkil edəcək. Axşama yaxın sevindirici xəbərlər eşidəcəksiniz.

Qoroskop
 (7 may)
 Səbuhi Rəhimli

BUĞA - Bir neçə amillə rastlaşacaqsınız ki, bu da saat 15-ə qədər ovqatınızda mənfi çalarlar yaradacaq. Odur ki, maksimal səbr nümayiş etdirməlisiniz. Bu gün çox pul xərcləməyin.

ƏKİZLƏR - Fəaliyyət sahəsində müəyyən irəliləyişlərə nail olmaq üçün ulduzlar sizə şans yaradacaq. İkitərəflı sövdələşmələrin uğurlu olacağını nəzəre alıb aktivliyinizi artırın.

XƏRÇƏNG - Saat 13-ə qədər vaxtınızı qalmaksızı başa vura bilsəniz, sonrakı müddədə hər hansı problemləriniz olmayacaq. Şəxsi büdcənizi artırmaq üçün münbət şəraitdən bəhrələnin.

ŞİR - Maliyyə məsələlərində çətinliyiniz olsa da, qarşılıqlı münasibətlər zəminində işləriniz qaydasında gedəcək. Aile-sevgi münasibətləri isə daha romantik müstəviyə keçəcək.

QIZ - Maraqlı hadisələrin iştirakçısı olacaqsınız. Bu enerjini xeyirxah işlərə yönəltməyə çalışın. Çünkü indi savab qazanmaq qarşınızda bağlı qalan qapıların açılmasına zəmin yaradacaq.

TƏRƏZİ - Götür qubbəsi şəxsi işlərinizdə böyük dönüş yaranacağından xəbər verir. Perspektivlərinizi reallaşdırmağa can atın. Yalançı həmkarlarınızdan uzaqlaşmağa çalışın.

ƏQRƏB - Neçə müddədən bəri ləng inkişaf edən maliyyə işləriniz bu gündən başlayaraq qaydasına düşəcək. Bu istiqamətdə sizə kənardan da dəstək olacaq. Axşam qonaq getməyə dəyər.

OXATAN - Ulduzlar yeni və sevindirici hadisələrin iştirakçısına çevriləcəyinizdən xəbər verir. Bu siyahıya işgüzar əlaqələr və tanışlıqlar da aiddir. Amma riskdən uzaq olmalısınız.

ÖĞLAQ - Gündün əsas hissəsini maraqlı tərzdə başa vuracaqsınız. Amma yaxşı oları ki, nahardan sonra işə ara verib bir qədər dincələyiniz. Çünkü axşam saatlarında astral bədəniniz zəifleyə bilər.

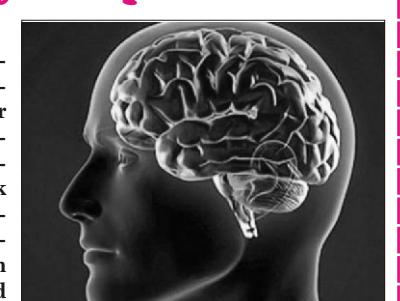
SUTÖKƏN - Təssüf ki, bu təqvim bütçəniz üçün hansıa uğur vəd etmir. Bu səbəbdən də əsas diqqətinizi sehhət və mənzilli bağlı problemlərin həllinə yönəltməlisiniz. Qeybat və yalandan uzaq olun.

BALIQLAR - Sizə qarşı qərəzli çıxışlar gözlənilir. Əgər bədxah adamlarla baş-başa gəlmək iqtidarından deyilsinizsə, onda bələrindən vaxtında uzaqlaşın. İmkan olsa, nahardan sonra səfərə çıxın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

İnsanın beynini pultla idarə edəcəklər

Buffalo universitetinin alimləri sirovullar üzərində maraqlı araştırma aparıblar. Belə ki, fizik Arnd Prallenin rəhbərliyi altında həyata keçirilən sınaq möhtəşəm nəticə verib. Məqsəd beyni konardan idarə etmək istəyini reallaşdırmaq idi. Beleliklə, önce canının orqanizminə xüsusi yaradılmış DNT zənciri və nanohissəciklər yeridilib. Onlar da öz növbəsində müəyyən neyronlara bağlanıb. Sonra isə canının kənardan fasıləli magnit sahələri hesabına idarə ediblər. Siqovulun yeriməsini, bədənin müəyyən hissələrinin deaktiv edilməsini həyata keçiriblər. Bir sözə, onların bədənləri üzərində tam idarəetməyə sahib olublar. Bu elm aləmində fantastik nəticədir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib,
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılır.
Müəlliflər redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cı mahallə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elşad MƏMMƏDLİ

Lisenziya N: B 114
SAYI: 3.190